

EXPOZIȚIA ȘCOLARILOR

S'a încheiat fargul de mostre și s'a închis expoziția zootehnică, dar s'a deschis o nouă expoziție: a școlărilor.

La expoziția industrială — ca să nu mai zicem „tâg de mostre” — brațul românesc a fost foarte puțin reprezentat. Un colțșor de sală cu frumoase țesături naționale și covorașe, care laudă cunoscuta istețime a femeii române. O linie de foșor cu cojocărie de la Săliște Sibinului, care oricât de frumoasă și românească, a cam eșit din linia țărănească și face trecere la burghezia românească, lucru alfel foarte cu minte și cu folos.

Încolo toate lucrurile expuse, oricât de bune, artistice, solide, ele nu constituie un titlu specific al elementului autohton românesc. O recunoaștem bucuros, ca pe țărâmul industriei conduse tot cei ce au mai condus pe acest pământ: cetățenii nemți și unguri. Oricât ar fi de neplăcut pentru noi e adevărat. Pe acest tărâm pentru noi totul este de făcut, totul este de creat, pentru viitor.

Cu mult mai bine ne-am arătat la expoziția zootehnică. Românii aici se găsesc pe o cârare bălăciată din strămoși. Oile, vacile, caii, sunt de mult țărâșii vieții noastre economice. Mai ales ai noștri, ardelenii au îndrăgit de mult creșterea vitelor; bănațenii s'au de prisos de-a și pe păsăla cailor frumoși de soi. Ales. Majestatea Sa Regele, care a ținut să cinstosească, ca vizita Sa înaltă, această expoziție, a putut să emperne un armasar arap de un frumos flu al Bănațului. E un semn al vremii!

În ce privește vacile, apoi țărâni noștri se întrec unii cu alții. E cunoscut de mult preocuparea lor pentru vite frumoase. Se știe că mai multă grijă poartă ardelenii noștri vitelor, decât coșolarii săi; cel puțin așa era obiceiul până de curând.

Acuma însă pare că s'a mai schimbat treaba. De la prășila grajdului badea Toader a început să se uite și la prășila casei sale. Și putem zice, că la aceasta a treia expoziție, care s'a deschis, de odată cu deschiderea școlărilor, elementul românesc câștigă și merită să câștige, premiul întâi.

Expoziția școlărilor este mteiuul său. Ea este permanentă, sau sistematică. Se deschide și se închide ad de au. Nu numai aici la Cluj, sau la Iași și București, ci pretutindena în țară. Ad de au ea este tot mai întinsă; are tot mai multe „pavilioane”. Miștrul școlărilor face toate sforțările,

cu cari s'idează cea mai gravă criză financiară, mai tare ca oricând, și an de an se deschid noui localuri de școli, noui palate ale muzelor, și toate se umplu. Se umplu mai ales cu li ai țărânilor.

Câte școli ne-au rămas dela fostul regiu unguresc, s'au umplut în cei dintâii ani cu copiii de români. Ungurii și-au păstrat școlăle lor și le-au înmulțit chiar, și se feresc de școlălele românești ale statului. Toțiș școlălele statului român sunt cu mult mai impoporate decât erau ale statului ungur, unde mergeau li tuturor naționalităților împreună. Noi nu-i silim pe unguri, sau pe sași, să vie la școlăle noastre, ne bucurăm însă, că ai noștri vin așa de mulți, încât le umplu, ca stapal, prețintindena.

Aveam, înainte de unire, 4 licee românești în tot Ardealul. Și aveau toate un număr frumos de elevi români. Am luat în stăpânire toate liceele statului și am mai deschis încă odată pe atâtea, și toate s'au umplut dintru început. Ear la vechele licee românești, dela Blaj, Brașov, Năsăud, Beiuș, numărul elevilor nu numai n'a scăzut, ci s'a tot înmulțit.

Iată cel mai îmbucurător moment al vieții noastre publice de după unire.

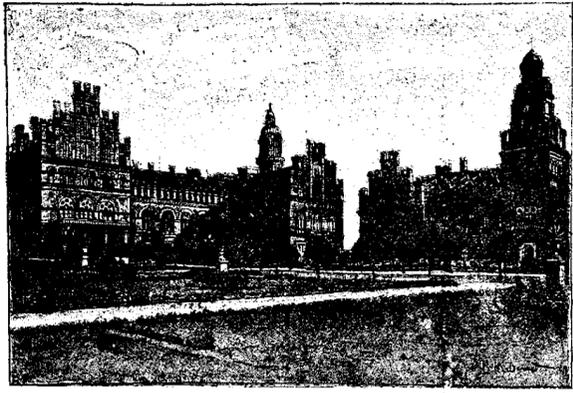
Ba după o noapte îndelungată, când ni-s'a făcut ziua, ne zezim, ne deșteptăm, și alergăm cu zor la muncă, la cea mai frumoasă între muncile omenești, care deschide sufletului cărarea tuturor desăvârșirilor.

Anii, cari își trimit acum cotin-gentele la școlă sunt tocmai anii războiului 1914—1918. În acești ani, înhîp ferece, numărul nașterilor au fost foarte scăzute. În ciuda acestei reduceri vom constata totuși, că numărul școlărilor, ce ne vin dela sate, nu a scăzut. Deșteptarea sătenilor crește ad de au și dragostea lor de învățatură covârșește așa de mult încât însuflețirea celor așei suplinește scăderea numărului.

De acea, în aceste frumoase zile de toamnă vedem pe străzile orașului cete de copii îmbujorți la față, cu ochi mari și luminați din care se cetește dorul de lumină, alergând cu toții spre porțile liceelor, și ale celorlalte felurite școli.

E o adevărată olimpiadă, care ni-o pregătesc aceste cete de școlari. Olimpiada noastră, care ne pregătește adevărata unificare sufletească și înălțarea noastră morală și materială.

DR. ILIE DAIANU

PALATUL METROPOLITAN DIN CERNĂUȚI

ALEXANDRU VLAHUȚĂ

S'au împlinit cinci ani dela moartea marelui poet. „Liga pentru drepturile și datorile femeii”, ca o pioasă amintire, a ridicat un bust poetului Alex. Vlahuță, în orașul copilăriei sale, Bărlad. Câteva femei de inimă, cari merită toată lauda, s'au gândit să împodobească grădina publică cu chipul poetului care a lătrupat în sufletul și scrierile sale toate aspirațiunile naționale ale poporului român.

Sunt abia cinci ani dela moartea poetului! Ioana lui a fost acoperită „în sertarul cel mai curat al inimii noastre” de praful uitării.

Imagini proaspete vin să se aștearnă, în alergarea nebună după senzațional, peste fraza cumințe și viersul fermeoților al maestrului de odinioară.

Și ce ușor trec anii. Numai acei cari au trăit zilele de înălțare națională pe teren cultural, numai aceia simt parfumul tinereții anilor, când hrana lor sufletească, era o pagină din I. L. Caragiale, Alex. Vlahuță, Delavrancea. Din acești trei mari scriitori, ai generației imediat trecute, ne-am tras tot idealismul zilelor mari pe care le-am trăit (1916—1918).

I. L. Caragiale ca și Delavrancea au murit mai înainte să fi avut puțin de a vedea realizat visul secular al românilor, de a se fi putut bucura de unitatea națională a tuturor fraților români, pe care a dorit-o.

În ceasurile cele mai grele ale nației sale, la Iași, Delavrancea încheiea ochii plini de aceeași credință a izbândei din urmă. El care se trudea ai deardând pentru unirea românilor, nu putea concepe decât o Românie mare, între Tisa, Nistru și Dunăre.

Vlahuță, suferit din sufletul lui și duos al poporului și totuși plin de ueseată speranță, a fost mai norocos. A încheiat ochii după marel aet al Unirii tuturor Românilor.

Și câtă bucurie sufletească n'a simțit marel Vlahuță, în ziua aceea ploioasă de Noemvrie, când s'oli din toate pământurile locuite de români, venea să aducă prinos de reconștiință patriei mume care jertfește opt sute de mii de soldați întru realizarea marelui vis al unirii.

A trăit în acele clipe toată epopea de glorie a neamului său. Și cu drept cuvânt; ridicase în România pitorească „innuri de gloriificarea frumuseții țării sale; iar în „Din trecut nostru” a poetizat secoli de jertfe și sacrificii, pe care le făcuse poporul român, ca se pregătească zilele de glorie din timpul domniei înțeleptului Ferdinand I.

Vlahuță a fost un adevărat apostol, curat la suflet și la cuvânt, blând și înțelept. Cu puterea cuvântului scris a sâdit în inimile noastre dragostea de țară, de muncă și de datorie. Vorba lui e cuvânt de Evanghelie, citit de un evgius preot în mijocul biseriilor pline de credincioși și care străbate până în adâncul sufletului.

Și în ceasul acesta de sbucium, când ne căzăm ca să desăvârșim unirea, prin unitatea sufletească, cuvintele lui cad ca o chemare către înțelegere și înfrățire.

„Străngeți-vă laolaltă toți căți simțiți în voi dorul de muncă și setea sfântă de adevăr, împleți-vă sufletele de cea mai adâncă evlavie pentru trecutul glorios al neamului acestuia, înălțați-vă de cea mai entuziastă iubire pentru patria noastră apărată cu atâtea jertfe, pentru frumusețea acestui pământ frământat în sângele atâtor viteji și faceți ca fiecare gând și fiecare pas al vostru să fie pentru binele și înălțarea neamului românesc.”

Am dori ca în ceasul acesta de grea cupă, când în toate părțile suntem înconjuțați într-o horă de vrăjmași, și să pătrundem de înțelepțenia acestor cuvinte.

Să dispară din noi orice nelătelegere și vrăjmașie. Cine samână ură, ură culege și cine samână vrăjăbă cu vrăjăbă se alege. — Societatea noastră solidarității sufletești a înțelegerii depășește și a iubirii dintre toți românii!

Și cuvântul lui merge mai departe. „Nu numai conducătorii vieții politice, dar toți frunțașii gândirii, toți oamenii de inimă ai neamului acestuia, toți ar trebui să se însuflețească de aceeași adâncă preocupare deșteptarea poporului, întroducerea lui definitivă în istoria desvôlării noastre naționale.”

Și în această muncă pentru neam „să nu ne adomencască strălucirile deșerte ale puterii, nici slava cea iefină și trecătoare” ei, un sentiment mai înalt de datorie să ne îndemne. Și începutul acesta de toamnă, când frunzele au început să se astearnă într-un covor regi-niu, când picături mari de ploaie imbi bat în foreastră, cu „fioul lorrece” ca o taină trăită, lui vin de dincolo de pragul coștiinții mele veșturile:

Și gânduri de-un întreg popor gândite,
Nu așteți mimatul vostru dar
Ofrandă mâinilor neleguite,
Ci, ca pe sfânta masă din altar
Amprădășirii taină prea curată
Așa cuvântul să vi-l pregătiți,
Ca miile de inimă la un fel să bată
Și miilor de vecacuri să vorbiți!

Am avea un cuvânt mai mult de spus, cărțile lui scrise cu trudă și într-o limbă curat românească să pătrundă în bibliotecă fiecărui sat, mai ales cele două pomenite mai sus, ca sufletul lui mare, cuprins în ele, să fie model generațiilor ce se ridică, căci Vlahuță a pus ouăle și ființa sa la îndemna oricărui porniri de ridicare a neamului și dorința lui cea mai sfântă era să vadă poporul ridicat marelui puternic și al sufletului lui ales.

AT. I. BĂLĂNESCU

DECADENȚA MORALĂ

Dacă am judeca profund, actualitatea noastră, în acțiunile noastre omenești, am vedea decadența, și în același timp prăpastia morală în care am căzut.

Socrate, în al 5 secol înainte de Mântuitorul, a scris pe frontispiciul templului dela Delî: „cunoaște-te pe tine însuși” adică să pleacă dela onoscut și să ațâm pe neunoscut. Dacă scormonim Istoria — și la Romani, — Numa-Pompliu, a înțarit statul cu „timor dei” adică frica de Dumnezeu.

Nici un popor, nu poate să stea fără credință; credința într-o putere supranaturală, este înscănută în sufletul omului și chiar foloșitoare lui.

Și la noi, pe marea țării noastre, stă scris: „nihil sine deo” adică „nimic fără Dumnezeu”. Dela frica de Dumnezeu, deurg toate virtuțile; și iară, dela nefrica de Dumnezeu, deurg toate răutățile, și chiar crimele.

Voltaire a zis: „chiar dacă nu ar exista Dumnezeu, să-l inventăm”, dar eu zic că Dumnezeu există, că există în minunele lui: ochiul vede, nasul miroase, urechile aud, — după cum zice Augustin; dar nu nasul miroase, nu urechile aud, nu ochiul vede prin ochi; și spiriul vede prin ochi; spiriul aude prin urechi; spiriul miroase prin nas. Apoi atracțiunea sexului masculin de cel fêmenin, — pentru perpetuarea speciei, — la toate viețuitoarele; oare aceasta nu este o minune? Și cu cât dăm drumul exoterărilor noastre, cu atâtea ne prosternăm, și zicem ca Psalmistul „Toate Doamne, întru înțelepciune le-ai făcut!” „Oare cine zice, că nu este Dumnezeu? Să probeze? Să poată, să existe efect fără cauză? Sau mai bine o materie inertă, să-și ia viața dela sine și cu un organism care se îndeplinească funcțiunile pentru întrefinerea veșuitoarei? Aprofundăți pe Apostolul Pavel, marel învățat al timpului „Înțelepciunea lumii acesteia, nebunie este!”

Dacă omul s'ar teme de Dumnezeu, ar fi cum spune Ovidiu în Metamorfozele lui — o epocă de aur a omenirii, căoi, cu cât omul s'ar întăreste în credința, cu atâtea societatea sa întărește. Atuncea, dreptatea ar fi; dragostea și iubirea aproapelui ar străluci; furturile și destrăbălările, n-ar mai fi, și crimele chiar, divorțurile, ar fi o rușine.

PROTOT ANTON POPESCU

Primejdia se apropie!

Generația care a purces războiul și întocmit pacea, ca și ea care i-a luat ori fi la acum locul, au dat dovadă — în toate țările — de o completă nepregătire. Pace care a urmat marelui războiu, cerea alți oameni, alte călăpode și alte canoane. De acia atâtea nemulțumiri acumulate, atâtea curente potrivnice și atâtea conflicte în germen ori chiar rețelate pe deantregul, cu toată seela generală de pace! Pentru noi, așa cum am eșit cu granițele croite, problema e simplă și lămurită. De jur împrejurul hotarelor avem ori state pe care la nevoe nu ne putem bizui, ori dușmani de moarte. Prin urmare, putem fi înșulțați oricând din mai multe părți și în mai multe locuri. Atacați pe un front trebuie să fim de strajă pe toate celelalte, căci nu știm de unde mai poate sări scântea. Primejdia cea mare și cea de actualitate, e însă tot primejdia rusească. Iată câteva fapte numai, cari dovedesc aceasta: 1. Bolșevicii se trudes din răspurti să bolșevizeze toate țările. Evident că cele mai primejduite de desăfurarea acestei ofensive vor fi țările limitrofe Rusiei, printre care ne numărăm și noi. 2. Sub îmboldul și cu ajutorul fâșș al Germaniei — care urmărește cu tenacitate anumite scopuri — Rusia se înarmează pe capete. 3. Radicii, întors proaspăt dela Moscova a comunicat zăriștilor, că a discutat între atele cu căpitentile bolșevice, și „federalizarea statelor balcanice sovietizate”. 4. La frunțașii Macedoniei, asasinajii în Bulgaria, s'a găsit planul amănunțit al războiului care avea să aducă după sine înfăptuirea republicii sovietice în Macedonia și Bulgaria. 5. Pentru expansiunea rusească — fie de natură politică, fie de natură pur economică — noi suntem o stavilă serioasă. De aceea chestiunea Basarabiei a căpatat în ultimul timp o însemnătate nebănuită. Rezolvarea chestiunii basarabene pe calea armelor, va zăbovi ori nu, dupăcum mijloacele de tranziție folosite, se vor dovedi ori bș, destul de eficace. Mijloacele folosite în ultimul timp, sunt însă: a) crearea republicii moldovenești dincolo de Nistru, (oricât s'ar întoarce gestul acesta, împotriva argumentării și procedurii bolșevice, conducătorii dela Moscova l'au făcut totuși, nădăjduind că republica de peste Nistru va momi nordul basarabean, și pe o parte măcar dinle conducătorii lui, actuali ori de mâine); b) incursiuni în stil mare pe teritoriul basarabean, fiindtina delăsămană revoluției. (Recentul atac din sudul Basarabiei, arată lămurit și amănunțit cel de al doilea mijloc folosit de bolșevici). Cum nici crearea republicii de peste Nistru, și nici incursiunile organizate, nu vor contribui la vidarea conflictului dintre Rusia și noi — în felul urmărit de căpitentile sovietice — tot calea armelor va fi aleasă în cele din urmă.

Momentul acesta, noi li vedem apropiat tare și de nelămurat; de aceea trebuie făcute toate eforturile, ca să ne găsească complet pregătiți. Măcar pe chestiunea basarabeană să se facă armistițiu între partidele noastre, ca să se îndrepte greșelile și să se lecuască răcelele, care au fost sistematic trecute cu vederea, dela alipirea Basarabiei și până astăzi. Paralel cu „purificarea” urmărită, între Prut și Nistru, toată atențiunea să fie îndreptată spre armată. Nici orbăceali și nici cărpeli!

Vege necumant trează, căci funia se apropie de par! Se răsuște mai repede, cu mult mai repede, decât băzuim noi!

ION DUMBRĂȘI

VIZITA M. S. REGINEI ÎN JUDEȚUL BOTOȘANI

Locurile călcate de marii voevozi au parte și în vremea mai nouă, să simtă pașii celei mai alese dintre reginele pământului. Doamna țării și-a vestit sosirea nu în chip oficial, ci numai s'asculte șoptul frunzelor ce bat în regiuni cari-i vorbiau altădată numai de durera acestui neam, când M. S., cu silueta-I solemnă, togulgiată în zăbraniul durerii neamului, revărsa raiia și bunătatea Sa fără margini și n'coliba răzleată de pe un oarecare ponor. Umbra Ei măntuitoare cum spulbera pșida din sufletul eroului, care visa alături de seum-pa lui armă și tranșee, nedespărțit plug cu cei doi plăvăni și o corolă lui bucalăiu aducându-i un cofel de apă... Atunci un scare de primăvară strecură nădejdi de mântuire; acum, în plină toamnă, o muncă fără de răgaz își măturăsește neastâmpărul gospodăresc ce n'are odihnă ca apa curgătoare.

Majestatea Sa a vizitat depozitul de remonță din Flămânzi.

În creșterioara aceasta de cai ca și în cele asemănătoare — se vede și putem presimiți că nu vom mai fi tributari vecinilor, rassa acestui nobil animal regenează și la noi, și vremea fâlnică a vovevdului Alexandru-vel-Bun, nu-i departe.

Moldova se va fali din nou cu eai și călăreții săi. În parcul dela Flămânzi, Maria Sa a tăimut cu bătrânii locului și veterani dela 1877 au avut să-I spuie multe... O cătă duioșie pluta pretutindeni... Regina țării e așa de aproape de sufletul țărânilor.

În mulțimea gospodarilor, pe marginea nordului s'au observat ostași ce și făceau datoriu, stăteau pentru rânduală.

„Să se ridice garda... n'am nevoie de gardă în mijocul poporului meu” — s'aude un glas sonor.

„Ura-ae!” clocește văzduhul... Se'nenge o horă moldovenească, colo domol și pe sălitate... O cum săltau peletele albe pe umerii moșnegilor, de mână cu Majestatea Sa și generalii țării...

Fete și fâcși — și toată suflarea locului — plângeau de bucurie, ca altă dată de durere...

La reîntoarcere, spre Maxut, la toate răspântiile vedeai pălcuiri plături de copcari în frunte cu învățătorii lor. Acești pui de țărâni, îmbrăcați în haina strămoșiasă, cu drapelul țării fâlfâind — pe care așa de bine-l înțeleg — pe fiori și-o inimă fără de prihană, închinau mamei neamului tot ce au mai curat — sufletul... Mașina înctina din zbor și auzia!

„Dragii mamei copci!”... La intrare în castelul Maxut, în care Majestatea Sa a sălășliut cu ea și în vremuri de restriște, poporul ieșit întru întâmpinare manifesta cutd puftea mai inimos și copcii lăcărând spunea:

— Domnule n'am văzut-o bine. De ce nu stă?... Entuziasmul creștea cu clipa... După amiază Majestatea Sa s'a îndreptat spre satul Deleni la d-l G. Ghika. La vederea mașinii o ușurare transpiră:

— „Acum am văzut-o bine. Ai văzut cum făcea cu mâna”. Pe drumul satului Maxut Deleni, sătenii dădeau buzna la drum cu capetele desecoperite, făcând plecăciunea de evință și cu maro smerenice. Carole greoșie, cu popoșii drag moldovanului, își opreau o clipă scâr-

Cooperativele și 30% beneficiu

Acum după război, începând cu anii 1919/20 și până astăzi, așa zisele cooperative de consum au luat o mare desvôltare la sate cât și la orașe.

Își aveau și rostul și menirea lor era mare, jucând un rol principal în economia rurală a țării noastre.

Erau o binefacere pentru săteni, căci prin ele se luau dela refacere, dela-prefectură, dela federala cooperativele sătești, care importa direct fără să plătească comision, dela diferite societăți create atunci după război, fie alimente, fie articole de îmbrăcăminte, care se vindeau cu prețuri reduse, concurând pe negustorii speculanți, cari vindeau mult mai scump.

Sătenii toți se obișnuiseră să cumpere dela cooperativă și dela bancă, fiindcă vindeau mai efien și fiindcă căpatase încrederea în ea, văzând că are oarecum calitate oficială.

Diferența de preț era mare: astfel la cooperativă bocanții se vindeau cu 180 lei, iar în comerț abia li lui cu 300 lei. La sate aceste instituții își căpataseră o cliență numeroasă, cliență ce a avut-o până acum.

De când s'a lichidat refacerea, de când federala nu mai importă direct, cooperativele se aprovizionează dela diferite case particulare, de unde se aprovizionează și ceilalți comercianți.

Comercianții li s'a fixat de stat un câștig de 30% plus cheltuelile, ca atare și acestor instituții li fel. Consiliile de administrație a cooperativelelor în goană după câștig mare

au decs ca și cooperativele să vândă scotofind 30% beneficiu plus cheltuelile.

Însă negustorii fiind stăpâni singuri pe marfa lor, au început să concureze, profitând de ocazie că cooperativele au prețuri fixe și eu cunosc negustorii cari se mulțumesc să câștige 10—15% preferând să-și atragă cliență și totodată să desfacă marfa mai multă.

Și așa se face că cooperativele astăzi și-au pierdut clienții, fiind prețuri fixe pe când negustorii oscilează prețurile dela zi la zi. Și săteanul nostru pentru un leu mai puțin la kg. bate 20 km.

Oare rostul cooperativelelor așa zise de consum și de înlesnire fiind altul decât acela de a face pe negustorii jidoviti, se impune ca pentru a nu-și pierde din prestigiul căpatat în anii precedenți, să se ia măsuri cari să ridice moralul acestor instituții ale cooperativele sătești și să le dea stră-vechea strălucire.

Să se lase altora câștigurile fantastice și să caute ca prin concurență să bage în capul săteanului că la cooperativă se vinde mai efien ca ori unde, înțelegând și ei astfel rostul cooperativele.

Alfel mulți își vor retrage capitalurile depuse, deoarece este vădit lucru, că dacă se va continua cu prețuri fixe, ținându-se în seamă câștigul acordat de stat 30%, cooperativele se vor stinge, lăsând iarăș pe sătean în mâna negustorului speculant care va ști atunci cum să-l jupece.

Cei mari săie aminte!

țaitul și mulțumirea pogora din văzduh. O răsuflare de ușurare izvora din pieptul gospodarului:

— Am mai văzut-o... era toată n' alb... umbra ce o zână din spital în spital. Atunci era greu amornic”. Cum alergau cu toții însă nechemată prin ordine administrative. Așa a fost voia Majestății Sale. Așa credem, se poate vedea dragostea firească ce-o are poporul pentru suveranii săi.

Satele au sărbătorit prin muncă vizita regească. Seara, după ce a vizitat școlăle de țesătorie din Deleni, Majestatea Sa și-a încrețit sufletul cu nădăjdiile că vom renaște în cele naționale, s'a reținors la castelul dnei și d-lui N. Polizu Micsuşti și în aerul ascutit al serii Mejestatea Sa a ospătat din nou, în mijocul celor de care s'a desparțit cu adâncă părere de rău.

Dela gara Hărlău, și-a luat drumul spre locurile unde va trebui să picure tot bunătate și însuflețire la o viață mai curată și intensă.

Părerea de rău ce-o lasă plecarei iubitei noastre mame, va fi răsplătită o nouă venire.

M. LIȘMAN, învățător

Serisori din Youngstown, Ohio (America)

— Dela redactorul nostru —
O faptă măreață în istoria românilor din America

5 Septembrie 1924

Cea mai măreață faptă în istoria românilor din America s'a îndeplinit în ziua de 4 Septembrie a. c. În această zi s'au unit pentru totdeauna societățile independente cu Asociațiunea Liga și Ajutorul. Problema unirii a tuturor organizațiilor noastre într-o singură și puternică organizație, a cerut ai de zile de muncă. Astăzi însă s'a putut realiza în parte viziunea asta. Astăzi societățile cari s'au unit au 1078 de membri, iar asociația Liga și Ajutorul devine una din cele mai mari organizații românești pe aceste plauri.

Asociațiunea Liga și Ajutorul s'a bucurat întodeuna de un bun trecut și de o înstădită conducere, care ne-a făcut multă chuste în țara aceasta față de națiunea americană. Prin faptul că acum s'a ajuns să se unească cu societățile independente, e de crezut că de aci înainte va putea duce muncă începută cu pași mai repede, și după cum s'a făgăduit de noui său tovarăși, că de acum înainte să se lupte din toate puterile și mai intens, ca să se poată face unirea completă cu toate organizațiile românești din America. Aceasta făgăduință nu poate decât să bucure pe toți oamenii de bine ca să depună muncă și energie pentru înfăptuirea celei mai mari probleme ce le-am avut noi românii aci în America. M'am întrebât și eu de ce atâtea mici societăți răslețe? Când toate unite la un loc, am putea înfăptui lucruri mari și am putea contribui mai mult și pentru frații de acasă. Ne măhnim de atâtea ori când vedem că frații din România se despart în atâtea partide și cu toate acestea nimic nu avem de zis atăci timp cât nu vom căuta ca noi aici să dovedim că ne știm unii, și numai atunci când vom fi uniți cu toții în un singur grup, vom putea chiar cere fraților de acasă să lase orice certuri personale la o parte și să se unească toți oamenii de bine ca prin aceasta să poată contribui mai mult la desvôltarea țării noastre.

Am văzut, în parte, visul realizat și în loc să se mai facă o organizație românească s'au unit și celelalte asociații cu Liga și Ajutorul. E drept că primul pas a fost foarte greu, de aci înainte unirea tuturor organizațiilor românești se apropie cu atât mai mult cu cât își dau cu toții seama că numai așa vom putea exista dacă vom fi uniți cu toții. Nu trebuie însă de uitat că unirea Societăților independente cu Asociația Liga și Ajutorul, a contribuit cel mai mult neobositul prieten Ioan Poada, care nu a cruțat nimic de când a sosit în America el a alergat în toate părțile și prin adunări populare, a adus cuvântul de unire și chiar arătând prin grai viu și scris, că numai uniți cu toții într-o singură și puternică organizație vom exista.

Românii din America trebuie să aibă în vedere și legea de emigrare, unde numai 731 de emigranți vor putea veni din România și aceștia sigur că vor fi cea mai mare parte străni și numai o mică parte români, așa că într-o bună zi vom vedea că numărul românilor scade. Și cea mai mare dovadă că scade e că numai din orașul nostru în vreme de patru luni au plecat acasă peste 400 de români și abea au venit doi. Prin urmare în curând vom vedea și micșorarea societăților noastre, așa că trebuie să ne dăm seama bine că salvarea acestor instituții va fi înfăptuită când că toții vom fi uniți într-o singură organizație.

M. T. ROMAN

SOCIETATEA CULTURALĂ „MEGLENIA”

În alt număr din această foac, am scris despre regiunea Megleniei din Macedonia grecească.

Azi, dau darea de seamă asupra celor de a 2-a adunări generale de după războiul mondial a acelei societăți ce poartă numele regiunii de mai sus, care, după noi, este una din cele mai bine organizate societăți culturale a macedo-românilor stabiliți în țară.

Scopul acestei societăți, după cum ni-l arată însuși art. 3 din statutele ei, este:

„A grupa laolaltă și a ajuta pe românii din Meglenia refugiați în țară, a-i îndemna la economie, a păstra și cultiva legăturile cu cei de acasă (Macedonia), ajutându-i pe cât se va putea pe teren cultural și economic, a cultiva datinile frumoase strămoșești și idiomul meglenit, a încuraja cercetări și lucrări de caracter istoric, literar, etnografie, economic, statistic, și a. cu privire la grupul meglenit, a propovădui virtuțile creștinești, credința în Dumnezeu, dragostea de muncă, respectul legilor (țării și autorităților publice precum și iubirea de neam”. Deci, merită toată atenția.

În totdeauna am urmărit de aproape activitatea acestei societăți și mă simțeam foarte mulțumit atunci când puteam să dau publicității câteva rânduri referitoare la acel grup de români cari alcătuiesc societatea „MEGLENIA”

Art. 8 din statutele acestei societăți prevede că, adunările ei generale ordinare, să se țină în prima Duminecă a lunii Septembrie s. v. Aceasta întru aducerea aminte a frumoaselor „panaghururi” (serbări populare) ce se făceau și se fac în regiunea de unde sunt aproape majoritatea membrilor ei.

Faptul acesta, după noi, dovedește că megleniții (în cu sfințenie la datinele lor, ori unde o fi ei și ori ce loc ar ocupa în societate.

P E N T R U S A T E N I

Instituțiile de cooperatie ale învățătorilor ardeleni

Capitalul este un factor principal în viața economică. În timpul din urmă întreprinderile industriale îndesebi, cer investiții foarte mari, ceace determină unirea mai multor capitaluri mici pe cale de cooperare sau crearea unor societăți anume în acest scop. Foarte rar dispune un singur proprietar de capitalul necesar înființării unei fabrici bunăoară și cum fără de acestea nu poate exista o viață modernă, se impune unirea mai multor capitaliști — mari sau mici — cari cu oarecare riscuri și în vederea unor câștiguri întemează vreo întreprindere industrială sau economică.

Se impune de acum înainte strângerea capitalurilor mici ascunse de țărâna noastră în vre-un colț de țară, ca acest capital să ruleze, să intre în circulație și să nu rămână capital mort. Căci dacă în trecut poporul nostru a fost oșândit de vitregia timpurilor să rămână numai la cornele plugului, trebuie ca în actuala situație periculoasă pentru noi să se intereseze de mersul firesc al vieții economice. Țăranul trebuie să investească micul lui capital disponibil în vre-o cooperativă, bancă populară sau întreprindere industrială oarecare, căci numai prin acest interes se va simți legat de marea mișcare a vieții economice, ieșind totodată din cadrele înguste ale vieții de până acum.

Premergătorii și conducătorii acestor mișcări economice sunt învățătorii și preoții. Iată ce s'a făcut pe acest teren până acum:

Dela 1893, anul înființării celor dintâi bănci populare, numărul lor s'a ridicat numai în vechiul Regat la 4000, cu aproape 750.000 membri și cu un capital vărsat de peste 300 milioane lei și cu depuneri de peste 150 milioane de lei. Aproape a treia parte din populație face parte din cooperatie.

Băncile populare au un activ de peste 500 milioane lei, iar totalul operațiilor trece peste 3 miliarde lei.

Cooperative de consum avem în vechiul Regat peste 2000 cu un capital vărsat de peste 45 milioane, iar în Basarabia avem peste 1000 de bănci și cooperative cu un capital de peste 200 milioane.

În Ardeal numai acum după descurbire s'a pornit mișcarea cooperativă. Voința și puterea îndăușită până azi în poporul nostru a dat semne de viață. Avem în prezent peste 1500 de cooperative și bănci populare.

Munca de înființare și organizare ale acestor instituții o fac și aici învățătorii și preoții dela sate. Învățătorii ardeleni adunați și organizați într-o Asociație puternică, după ce au învins unele greutăți mari — și în parte firești unui început, — nu s'au mulțumit numai cu această muncă depusă, ci și-au înființat și organizat o bancă proprie menită să satisfacă nevoile speciale dascălești. Ceace a făcut și fac și în prezent în interesul obșteșc — natural, fiind interesat și personal în instituția creată — o adaptează și înființează și pe propria societate.

Iată istoria acestei instituții:

În anul 1922 a luat ființă la Cluj Banca învățătorilor cu un capital de 1.000.000 lei, subscris 95% de învățători. După înființare s'a organizat și a început să lucreze conform programului.

A înființat în Cluj o librărie și papetărie, sub numele: Librăria și Papetăria Băncii Învățătorilor S. A.

În colaborare cu corpul profesional și învățătoresc din Bistrița (jud. Bistrița-Năsăud) a înființat o librărie, singura librărie românească din acest oraș.

Are o succursală la Sărmașul-Mare, expoziția la Mărgău și în înființare o succursală la Miercurea-Ciuc.

Această societate are peste 1500 acționari din toată România. Din micul profit, câștigat în scurtul timp dela înființare, a dat deja următoarele ajutoare:

1. O bursă unui student, fiu de învățător 5000 lei.
2. Asociației generale a învățătorilor din Transilvania 3000 lei.

Scrisoare din Bârlad

Sâmbătă, 20 Septembrie 1924 a avut loc în localul teatrului „Carol cel Mare” un frumos festival artistic-literar și muzical pentru comemorarea poetului Alexandru Vlașu.

Festivalul a început prin Imnul feminist de d-na Petrescu-Dâmbovița și executat de coral mixt de sub conducerea d-lui I. Balmus și printr-o frumoasă și înălțătoare conferință prin care d. profesor universitar Tasea, a vorbit despre viața lui Vlașu, despre scrierile lui, iar mai departe, fiindcă Vlașu a fost un înfocat apărător al drepturilor femeiste, a adus vorba și despre așa zisele aceste drepturi.

Alături de d-l profesor Tasea o putem pune cu drept cuvânt, pe d-na Maria Giurgea dela Teatrul Național din București artistă care a declamat minunat mai multe poezii din diferiți autori ca: Vlașu, Eminescu, Coșbuc, și alții și anume: „Iubire” de Al. Vlașu, „Ispeita” de G. Goșbuș și frumoasa poezie populară „Miorița” pentru care publicul compus din aproape tot ce-a avut mai de frunte Bârladul, — adănc entuziasmat a răspândit munea prețioasei artiste, prin repetate aplauze.

Restul programului a constat din muzică veselă și instrumentală cu acompaniament la pian de d-ra Cristofor și dintr-o ultimă și mică conferință prin care d-na Lucia P. Nechifor, multumeste publicului care a binevoit a veni într'un număr atât de mare și invitându-l totodată a lua parte și la dezvoltarea bursului care urma să fie a doua zi, adică Duminică 21 Septembrie 1924.

În anul 1921 s'a luat de către un comitet de doamne din Liga „Drepturilor și Datoriilor Femeii”, secția Bârlad, în frunte cu d-na Lucia P. Nechifor, frumoasa inițiativă de a se ridica marelui nostru poet și scriitor Alexandru Vlașu, un monument spre eterna adăucere aminte și dragoste. Dacă ardeții, care era de a lor datorie n'au voit să ia o asemenea inițiativă, atunci e foarte frumos și laudabil totodată din partea acestor doamne cari au recuzosec și e de dator să imortalizeze în bronz — drept recunoștință — pe acela ce atât de înfocat a luat apărarea drepturilor femeii. Mai târziu inițiativa acestor doamne s'a alăturat și grupul de literați și intelectuali locali, constituți în societatea literară „Academia Bârladeană” în frunte cu dntosul și talentatul poet d. G. Tutoveanu.

Și de la această dată încoace, adică dela 1921 și până în prezent timp de aproape patru ani prin subscripții, festivaluri, sezoani literare ș. a., s'a strâns un fond de 50 mii de lei, care fond s'a dat maestrului I. Dimitriu-Bârlad, un alt fiu al acestui oraș, pentru lucrarea operii sculpturale. Acum monumentul fiind gata — monument care e de o artă admirabilă și reușită naturală, — s'a așezat pe una din cele mai frumoase aleie pe care le posedă vestita grădini publică a Bârladului, locul unde adesea Vlașu și-a petrecut cele mai senine clipe din viața sa și unde a scris chiar și pe cele mai frumoase dintre poeziile sale, căci după cum se știe el a fost un fiu al Bârladului. Acela și-a petrecut el tinerețea dela vârsta de 6 și până la 19 ani, acolo a învățat carte și prin urmare tot acela și-a făcut și pe cele dintâi școli....

Desvelirea bustului după cum am arătat mai sus a avut loc în ziua de 21 Septembrie 1924, în prezența P. S. S. Episcopului Hușilor care a oficiat în fruntea ceterului local slujba religioasă precum și sfîșierea parasutului, în prezența școlilor și a unui destul de numeros public. S'au rostit cu acest prilej mai multe conferințe ocazionale de cei mai de seamă cîrturari din alte părți și bîrlădeni.

Din seria celor cari au vorbit desprindem pe d-l G. Tutoveanu care a vorbit din partea fundației culturale „Principele Carol” și a „Asociației Scriitorilor Români”, desprindem apoi pe d-l I. Minulescu cunoscutul scriitor, care a vorbit din partea Miniștrului Artelor, pe dl Sterian C. Dumbrăvă din partea „Ligii Culturale secția Bârlad” și în fine pe d-nul profesor Paul Constantinescu și P. S. S. Episcopul Hușilor.

Către sprijinitorii noștri, — Preoții, învățători și săteni cărturari, vă rugăm să răspândiți această foaie cât mai mult. Mijlocul ar fi acesta:

Să îndemnați pe prieteni să o citească;

Să ne trimiteti liste cu numele acelor gospodari cari credeți că s'ar abona la foaie;

Cineva din sat, iubitor de carte, să ne ceară nu număr de foaie, ca să le împartă pe bani, la țărani. Dacă în sat s'ar găsi o prăvălie unde să vîndă foia ar fi și mai bine.

O foaie costă 4 lei iar pentru strădanie, dăm 80 bani, adică s'a primit numai 3 lei 20 bani.

Cu felul acesta de îmbrăstiere în „Culturile Poporului”, vom fi în stare să aducem cât mai multe îmbunătățiri la ea.

RAVAȘE DELA SATE

In tot timpul firul „Unirii” legădu-l cât mai strâns, au putut da diferite serbări populare, ca să poată strănge măcar un mic fond pentru căminul lor cultural. Fiind întotdeauna sub conducerea tânărului învățător lonel Bulgan, pe tot timpul veni aproape în fiecare Duminică sau altă sârbători, dădeau diferite sezoani populare — iară bani — numai și numai pentru luminarea sătenilor.

Până acum, mai prin serbările date mai prin economia lor, au strâns un fond de câteva mii de lei, iar căminul lor cultural e foarte bogat în ceea ce privește numărul volumelor de cărți.

Ah! Ce bine ar fi, dacă în toate satele ar fi așa!

ZAMORA, seminar

Din Bălușeni (jud. Botoșani)

Din inițiativa d-lui Gh. Anghel, președinte al comisiei interimare, s'a hotărât facerea unui monument pentru eroii acestei localități, morți în războiul 1916—1918 și care s'nt în număr de 220, din care 33 ai Reg. Buzău P. S. aflat în timpul războiului pentru refacere. Monumentul este înălțimea de 5 m., lucrat de sculptorul italian Felene Greente din Botoșani și costă suma de 25 mii lei.

Costul monumentului s'a strâns prin subscripție publică.

În ziua de 21 Septembrie țeserica din Buzeni, cu o deosebită solemnitate și-a sărbătorit hranul, în care zi a fost Nașterea Sfintei Fecioare Maria. Serviciul religios a fost oficiat de preotul paroh D. Apostoiu și de preotul C. Fasime. Au luat parte mulți credincioși venind chiar din cele mai departate locuri. Către sfârșitul liturghiei M. Apostoiu ține o înălțătoare predică, mișcând sufletele de față. De asemenea s'a oficiat un parastas pentru Gr. Rachiș și soția sa, citorii susnumitei biserici.

După terminarea serviciului religios o muzică a cântat „Desteaptă-te Române”, după care tot norodul în frunte cu muzica cântând, a pornit spre case pentru a se face ospații pentru cei din alte localități veniți, iar o parte s'au îndreptat spre locul de petrecere al fiicălor și fetelor.

Într'una din nopțile trecute lângă Buzeni a ars o botoză de teer, proprietatea lui Salomon E. din Botoșani, făcându-se o pagubă de vreo 50.000 lei. Focul a fost pus de răfăcători, Garnitura întregă a fost asigurată. Postul de jandarmi ceretează, pentru a descoperi pe necunoscuții făcători de rele.

MINAN ȘH BALAN

DE PE LA NOI

„Bun și milostiv ești Doamne și multe și minunate sunt faptele Tale” sunt cuvinte ce futură pe buzele oricărui om scăpat din vreo nenorocire.

El este bun și milostiv și în nemărgănița-I bunătate ne apără și ne iubeste deopotrivă și pe cei buni și drepiți și pe cei răi și nedrepiți. Ziându-ne la toți: „fi ai Mei”. El ne zice „fi ai Mei”, dar noi nu-l zicem: „Părinte al nostru” decât atunci când vom să scăpăm telerii din vreo nenorocire, fiindcă ne lipsește credința statornică pe care o omorâm cu otrava din sticlele de prin rafturile cămiorului, în care ne înfundăm de dimineața până seara, fiind atrași de cuvinte ca acestea:

„Nici friptura nu-i ca ceapa
„Dar nici țuica nu-i ca apa!

Ne vede țărâți în nămolul unor astifele de răutăți și tot nu-și strămută gândul dela noi.

Era cam pela amiază, ziua de 27 August. Un vântisor mai ușura zăduful greu al zilei, făcând din loc în loc vârteje în care sburdau praf, pufoșuri și frunze. Deodată auzim un țipăt așezit urmat de un șir de strigăte de ajutor; iar limbi de foc se ridicau printre pomii înverșiți, la o depărtare de o sută metri de casa celui ce scrie aceste rânduri. Luase foc pătutul o porumbi al locuitorului Ilie Deciu, om cu stare bunicească. Cauza căreia se datorește focul o știu soacra și noră, dar eu am îngropat-o prin cine știe ce călțuri ascunse, de teamă a nu lua și ele foc. Se strănse lume multă în jurul focului a cărui făcăr învârtindu-se la adierea vântului, devenea tot mai mare și mai amenințătoare. Se făcăr încercări de a se stinge focul ce se întindea cu repeziune, ajungând și la acoperșul unei case lasată în părăsire, pe care o distruge numai cu câteva clipe, dar nu se putu.

Orice sfortare omenească era zadarnică! Vaete, țipețe, securi, topoare, furci, târnăcoape, apa cu care se împoșoa focul prin ajutorul celor două pompe, totul era în neputință de a împiedica întinderea focului, ce topia totul în cale-i. Nimic nu se mai putea face. Pe fețele tuturor domnia vălul desădăjdiți și descurajării. Totul se aștepta numai dela Cel de Sus, către care se ridicau sute de cânturi fierbinți, înecate în șiroaiele lacrimilor.

Tocmai în momentul acesta de grea cumpănă, deodată ca prin minune se potolă vântul și cu el se mai domoli și dogoarea, așa că oamenii în mai puțin de un ceas isbutiră să taibășă focul, apoi încet, încet, să-l stingă deabinelea.

Dr. APOSTOL

Milostenia creștinească

DUMINECA A DOUA DELA LUCA

În Sfânta Evanghelie de astăzi Iisus ne arată felul, cum avem să ne purtăm față de semenii noștri. În legăturile cu alți oameni noi trebuie să fim pătrunși de simțimintele iubirii creștinești, care este temelia legii lui Iisus Hristos.

Nu este om, care să nu se iubescă pe sine însuși. În această iubire de sine omul ar vrea, ca nimeni să nu-i facă nici un rău și nici-o nedreptate. Dar Iisus ne-a spus, că pe semenii noștri avem să-i iubim ce pe noi înșine, prin urmare, Sfânta Evanghelie de astăzi ne învață să facem semenilor noștri ce-a ce vorim să ne facă și ei nouă. Chiar și porunca a zecea alui Dumnezeu ne spune: Ce ție nu-ți place, altuia nu face. Dacă oamenii se poartă cu noi așa, cum ne purtăm noi față de ei, nu ne putem plânge nici-odată de nedreptate.

Iubirea creștinului trebuie să fie mai presus decât a altor oameni, mai presus decât a păgânilor și evreilor. Păgânii și evreii iubeau numai pe prietenii lor și pe cei de un neam și de un sânge cu ei. Iisus fusă ne arată, că dacă noi iubim numai pe cei cari ne iubesc pe noi, iubirea noastră nu înseamnă nimica. Aceasta și păgânii o fac: ei ei iubesc pe acela, cari îi iubesc pe dânși.

Oglinda iubirii este mila. Acela, care nu e în stare să săvârșească fapte de milostenie nu poate zice, că el intru adevăr iubeste pe semenul său. Iisus înca a fost milostiv, întregia lui viață pământească a fost un șir lung de fapte de milostenie. Mulțimea darurilor sale și acum le revărsă asupra noastră, iar noi oamenii cerem neconștient să ne miluieasă.

Această milă asijderă trebuie să fie mai presus decât a păgânilor și iudovilor. Ce folos, că noi facem bine numai celor cari ne fac bine nouă. Aceasta o fac chiar și păcătoșii. Iisus însă a făcut bine chiar și dășmanilor săi și după cum știm, s'a chiar rugat pentru dânșii.

Oamenii își fac binele ajutându-se unul pe altul. Ajutorul se dă uneori în formă de împrumut, alte-ori în formă de dar. E o faptă bună și împrumutul, fără îndoială, dar creștinul trebuie să se ridice la o înălțime și mai mare a milosteniei. Creștinul trebuie să facă și daruri celor lipsiți și năcăjiți. Dacă dăm împrumut numai aceluia, dela cari așteptăm să ne înapoieze împrumutul, cu nimic nu suntem mai presus decât păgânii și păcătoșii, căci și păcătoșii păcătoșilor dau împrumut. În ziua ce amare a judecării faptele de milostenie ce le-am săvârșit în viața vor mărturisii pentru noi. Acela care a dat de mâncare celor flămânzi, care a adăpat pe cei însetați, care a îmbrăcat pe cei goi, care a adăpostit pe cei fără

adăpost, care a cercetat și mângâiat pe cei bolnăvi, atunci va primi însușit dela judecătorul dreptății, iar lipsa faptelor bune va oșândi pe om și îl va împinge către focul cel de vese. Nici nu e mirare. Acela, care nu este în stare să facă fapte bune și nemilostenie, nu poate să aibă nici credința adevărată în Dumnezeu. Apoi omul nu poate trăi în această viață fără să lucreze. Cel ce nu face fapte bune, va face fapte rele.

Faptele bune trebuie să le săvârșim chiar și față de dășmanii noștri. Iisus ne spune în Sfânta Evanghelie de astăzi: iubii pe vrășmașii voștri și faceți și cu ei fapte de milostenie. Iubirea dășmanilor e cea mai strălucită dovadă, că cineva e credincios legii lui Iisus Hristos. Adeveseori s'a întâmpat, că iubirea creștinească a împacat pe dășmani. Într'un oraș al Franței erau doi frați, cari se dășnăiau de moarte. Unul dintre ei a ajuns la mare nenorocire. I-a ars casa, șura, grajdul și tot ce avea, așa încât a ajuns să nu aibă nici ce să mănânce. Copiii omului erau goi și fără de adăpost.

Atunci fratele său, uitând toată dășmănia și aducându-și aminte, că amândoi s'au încazât la sânul aceluiași mame, s'a dus la el și i-a zis: Frate, să uităm tot răul care a fost între noi. Ne-am dășnăit de-a-juns și e păcat. Nu pot să te văd așa nenorocit, vino la mine cu toată familia ta. Până când îți vei putea eladi un adăpost, casa mea va fi și casa ta, masa mea va fi și masa ta. Dacă până când trăiam în belșug nu ne-am putut iubi cu frații, macar nenorocirea aceasta să ne îndemne a ne iubi în viitor. Frații și-au dat mâna și vechea lor dășmănie din acel ceas s'a sculmbat în cea mai dulce prietenie.

Iubite creștine, învață din Sfânta Evanghelie de azi a ajuta pe cei mai nenorocii, chiar dacă ții-ai fost dășmani. Celor milostivi Iisus Hristos le făgăduiește, că vor fi fiii celui Prea înalt. Față de acela, cari sunt milostivi cu semenii lor, va fi milostiv și Dumnezeu. Sfânta Evanghelie de azi ne spune doar, că Iată! nostru cel ceresc este milostiv chiar și față de cei răi și nemulțămitori, cu atât mai vărtos va fi miostiv față de cei milostivi.

Lubind pe semenii noștri chiar și dacă ne sunt dășmani, ajutându pe cei nenorocii, prin fapte de milostenie, ne pregătim calea adevăratei fericiri. Nu s'a întâmplat nici-odată, ca un om să ajungă la sărăcie pe urma faptelor bune. Celui care face fapte bune Dumnezeu îi ajută și îi binecuvântă averea și munca. Cel care face fapte de milostenie dă împrumut lui Dumnezeu, iar Dumnezeu totdeauna își plătește datoritiile.

SĂDIȚI NUCI ȘI ALUNI

Nici un pom nu cere mai puțină îngrijire decât nucul și alunul. Nucul și alunul crește în orice pământ, chiar și în locuri pietroase, numai să nu fie prea umed. Nucleul este deosebit, este un pom dintre cei mai folositori pentru roudele lui, cari se mănâncă în stare proaspătă naturală, sau zdrobite și puse în dulceață, prăjiturii ș. a. Din sămburii de nuc se prepară ulei bun pentru mâncare, iar lemnul se întrebunțează pentru fabricarea mobililor fine, din care cauză se vinde cu preț foarte mare.

Cu nucile, toamna, în această vreme, când se culge, se face un comerț foarte mare cu țările străine mai cu seamă cu Germania unde nucile și aluncele se caută foarte mult de cofetarii (industrișii cari fac prăjituri, torte și dulceațuri).

Iată ce trebuie să facem acuma, dacă vrem să avem nucii. Căutăm nucii de soi bun, mari și cu coaje țare, căci cele cu coajă subțire lasă aerul să intre la sămbure, din care cauză se mucegănesc. Nucile alese, bine coapte le sămânăm acuma, (în luna Octombrie) la o adâncime de 6-10 cm. (un lat de mână) și departe unele de altele de 50-60 cm. După 5-7 ani se sădese în locul definitiv. Cu secolareea și răsădirea lor trebuie băgat de seamă ca să nu se vatăme prea mult rădăcinile și negreșit trebuie așezat câtră miazăzi cu aceeași latură cu care au fost înainte de răsădire.

Soturile cari fac nucii mari, se pot altoia prin apropiere, căci prin alt mod de altoire se prind anevoe. Cu îngrijirea lor n'avam mult de lucru, căci trunchiul se formează dela sine și nu cere altă îngrijire de cât a-i tăia ramurile de alături până la înălțimea unde încep ramurile coroanei, care se fac singure. Corcana se curăță în August tăind numai ramurile uscate și degerate. De obicei ramurile se întind foarte mult în lături, pentru aceasta trebuie nucii sădiți la o depărtare de cel puțin 12 metri unul de altul. Se pot sădi pe lângă marginea viilor, prin grădini și pe la marginea drumurilor. Se pot face

chiar livezi de nucii în locurile deluroase, cari nici de altfel nu prea pot fi folosite pentru altă cultură.

Dintre alunii cel mai bun soi este cel turcesc, care face niște roade mari și roșii. Se cultivă în grădini. Alunul crește în orice pământ, chiar și în locurile mai apoase unde nucul nu crește. Se înmulțește prin marcotagiul primăvara, adică laom o crenguță și o aplecăm la pământ, vârtându-i o parte în pământ, iar vârful îl scoatem iară afară; mugurii din pământ vor da rădăcini. După ce s'a dezvoltat astfel, în primăvara viitoare o scoatem din pământ, tăindu-i partea de către tufă și o sădim din nou. Se pot sădi și toamna întocmai ca nucii, însă acești alunii produc roade de obicei prea mici.

Alunul este o tufă dar se poate cultiva și în formă de pomișor, când procedăm în felul următor: ramurile se taie toate până la pământ și din lăstarii cești din tulpină se alege cel mai frumos pentru lăsarea trunchiului, acesta se leagă de un arac (par) ce să ia o creșterea dreaptă, ceilalți lăstari se rup îndată după ivirea din pământ. Pomișorii astfel formați sunt mai roditori decât tufele.

Ramurile de alun nu se tund, însă când tufele încep a se îmbătrâni și nu mai produc roade de loc sau prea puține, atunci se taie toate ramurile până la un metru dela pământ, ca să dea lăstari noi, astfel se și întărește tufa și după trei ani va da iarăș roade bune.

T. F.

Nu aștepta până când porcul sau vita d-tale se va îmbolnăvi!

FOLOSEȘTE regulat sarea antiseptică nutritivă de desinfecție și preparatele de apă-ă **DESINFECTOR** ale prim-medicului veterinar Dr. DAVID ELEMER concessionar prin lege. — Prin folosirea regulată a acestor preparate nu mai există boală la porci, la vitele cornute durere de gură, boale de ficat sau apărindere de splină. Fiecare gospodăru cu creasta își asigură o prăsiere de vite sănătoase și bine dezvoltate și porci mai lute îngrășați. Aceste preparate nutritive și de apă-ă se găsesc în fiecare comună, în prăvălii și consum. Un pachet de 1/4 kg. cu instrucțiunile de folosire costă 20 lei. — Comercianților un pachet de postă de câte 20 cutii pe lângă trimiteră înainte a sumei de lei 300 — și ramburs, eu lei 320 — li se trimite scutit de taxele postale.

97,1-x
REPREZENTANTUL GENERAL P-TRU TOATA ROMANIA:
SOÓS & COMP. TÂRGU-MURĂȘ.
(TRANSILVANIA) STRADA PRINCIPESA MARIOARA 2.
Rugăm clienții noștri ca să recomande comerțianșilor sarea antiseptică spre procurare, ca astfel aceștia s'o revândă gospodărilor din comună.

ABONAMENTUL: Pe un an 250 lei. Pentru săteni, învățători, profesori, profeși, studenți, funcționari, meseriași și muncitori 200 lei pe un an. Abonamentul se plătește înainte; se face abonamente și pe jumătate an

Cultura Poporului

Abonamentul pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localități publice 400 lei. Pentru sprijinitorii foarei minimum 500 lei. În America 3 dolari. În Jugoslavia 120 dinari pe an. În străinătate 450 lei pe an

VORBE DE CLACĂ

— POVEȘTE DE ALTĂDATĂ —

JUPANEASA SAFTA
Ba nu.
JUPANEASA MANDA
Ba da.
BASMESUL către FLOAREA care se pregătește să dea, de-a-avărită, cu'un cocean de porumb.
Stai, fetico, stai, nu da.
Tu... (să n'am ce lăuda)
Te tragi din neam mare.

17
ILEANA
Si eu nu?
FLOAREA
Vezi dumneata.
JUPANEASA SAFTA, către BASMES
Sunt surori.
BASMESUL, răspunde. Apoi către FLOAREA.
Da... Mama ta...
FLOAREA
Mama?
ILEANA
Ea, să'ncape.
Ea, în gura lumii... Val.
Că ținut-o altul.
FLOAREA
Mai
Zi ceva.
BASMESUL către FLOAREA apoi către VARUL.
Ză. Unde dai.
Vere, și-unde crapă.

18
VARUL răspunde, Apoi către ILEANA
Chiar... Ia tacă-ți fleamea, fa, și fii bună la covă;
Du-te până-acasă
Și te-ntoarce cu-un uelior,
(Ia și tu mai mărior)
Pînă cu must-de-ai ciupitor:
Must de tîmboasă.

19
Era să mă supăr mac.
Parcă eu nu știu căt fac
Vorbele de clacă.
Către FLOAREA
Fugi și tu. Hai. Ai venit?
Și-un uelior de-ai pritecit,
Si-un uelior de-ai pritecit,
O sea, și-o bărdacă.
Fetele s'au sculat și au plecat

20
VARUL către BASMES
O bărdacă și-un uelior
Sunt de seama tuturor;
Șeana e de tine,
Basmesle, ca să ne spu
Faptele trecutului.
Iar dreapta moșului
Lingura va ține.

21
BASMESUL către VARUL
Pornește, eu urmez.
Are, vere, vorba miez:
„Cumpănă la toate”.
Prîncios e vechiul stat:
Să fii bun și cumpătat.
Către clăuși
Deci, iertați, de mi-a scăpat
Vre-o greșală, poate.

22
Și, s'au dus, s'au dus mereu,
Fără nici-un Dumnezeu;
Cine să-i mai știe?
Dusu-s'au mereu, s'au dus.
Intr'o zi cu soare-a pus
Piatră tîndei din apus,
Piatră'n temelie.

23
De jur împrejurul ei,
(Ce fel, nu știu nici ei)
Ziduri, o clădire,
Răsăreau ca din pământ,
Și fereau locașul sfînt,
Dormitînd lângă un mormînt,
De orice năvălire.

24
Pietrele nu s'ajungeau,
Casele nu se'mbinau,
Rîmăsesse poarta;
Hotără ea, până'n zi,
Hotără ea, până'n zi,
Turn întros spre miază-zi
Să clădească Soarta.

25
Uimiți, robii se'nchinau
Și'n turn, grabnic, atărnau
Clopotul cel mare;
Din zări, turnul se vedea,
Clopotul se'nțelega,
Jalnic obști când spunea,
Ceasurile-amare.

26
In clădiri i un mic pridvor,
Plin de taine și de dor;
Bolți și garofite,
Lemnu'n boltă e zidit;
Stâlpi-i de stejar cioplit,
Cu izvoade 'mpodobit,
Râuri, câmp, alțite.

27
Tîntul, bătut de Cer,
Ne 'ntrecut în cald și ger?
(Piere biata țarbă)
Locuit era de Șeyți,
Moși, strămoși de Moscoviți;
D'ăia de purtau, cum știți,
Clopoței prim barbă.¹

28
Farmec. Unde stropii cad,
Lese ferige. Ast răsad

AVIATORII CEHOSLOVACI ÎN ROMÂNIA

O escadrilă formată din patru aparate de bombardament de noapte tip „Smolik 6”, condusă de maiorul Skala, stabskapitani Zvidenski, căpitanul Novac, locotenentul Kleps, avînd ca observator pe stabskapitanul Janousek și trei mecanici la bord, au părăsit aerodromul Ktely de lângă Pisaga, în ziua de 26 August pentru Bratislava, trec apoi

AVIATORII CEHOSLOVACI ȘI CEI ROMÂNI PE CÂMPUL AERONAUTIC DELA SOMEȘ-SAT DE LÂNGĂ CLUJ

în Jugoslavia la Zagreb-Navi-Sad-Belgrad, unde după ce salută de Jugoslavia cari le-au făcut o primire destul de bună, pleacă ne-răbdători — cum zic ei — de a saluta frumoasa și marea Românie, alături de laudată și cântată de bine la ei în țară.
Ajung cu bine la Turnul-Severin, la București, unde sunt prezenți A. S. R. Principelui Carol, moștenitorul tronului, inspectorul aeronautic. Ei vizitează București cu toate instituțiile și comandamentele aeronautice și de aci pleacă în ziua de 7 Septembrie la Teuci-Iași și apoi la Cluj. Aici după o ședere de trei zile ne părăsesc pentru o reîntoarcere în Cehoslavia prin Koșice-Praga, încântați de instala-

Scrisori din Jugoslavia

— Dela redactorul nostru —
In ziua de 6 Septembrie a fost înmormântată în Alibunar, învătătoarea Emilia Arsenovicu. Timp de 45 de ani ea a servit cu cea mai deplină precie și devotament cauza luminării poporului prin învățământul primar în comuna Alibunar. Decedata se bucura de dragostea nemărginită a poporului, de oarece multa generații au eșit din mâinile ei, înzestrate cu multe cunoștinți folositoare în viață. Preotul Nicolae Popovici, la cimitir a ținut o cuvîntare.
— Comitetul parohial al comunei Sf. Iovan a îngrădit sfînta biserică deoarece e tocmai în mijlocul uliței și e neîngrădită. S'a făcut o coletă, la care s'a grăbit să dea obolul mai fiecare gospod din comună. Cîstele lor pentru asemenea faptă frumoasă.
— În Sîn-Mihai se află o „Reuniune a tinerimii” compusă din cei mai de seamă pe care îi are satul. În fiecare Duminică după amiază se ține câte o sezoare cu program foarte frumos. Așa în ziua de 3 August la sezoare, dna Iuliana „Cămpianu” a cântat multe cîntece românești cu vocea ei plăcută; d. I. Sfera a spus poezia „Tot Bănatu-i frunca”; d. T. Cioban student la teologie a cântat „De ce m'ai dus de lângă voi” iar d. inginer Ștefan Ardeleanu, a ținut o conferință despre „Căminul național”, arătînd toate roadele cari pot fi culesse în urma înființării acestui cămin.
La sezoarea din 10 August au luat parte ca oaspeți: studenții A. Butoacă din Vosa și R. Ardeleanu, C. Rudeanu și Șt. Doșea din Satul Nou. Dl. C. Rudeanu a ținut o conferință vorbind despre însemnătatea cărții, îndemnînd poporul la înființarea caselor naționale. Dl. Sima Todoran normalist a spus poezia „Limba noastră” de Matieviciu. Sezoarea s'a terminat cu cîntece frumoase cîntate de corul din Sîn-Mihai, de sub conducerea harnicului Timotei Munteanu.
La sezoarea din 17 August, corul studențesc din Sîn-Mihai de sub conducerea dlui T. Cioban, a cântat „Coasa” de I. Vidu. Doșora Aurora Vereșiu, a vorbit despre „Literatură populară”, apoi d. Lătreanu a făcut istoricul satului Sîn-Mihai. Elevul Z. Ardeleanu a spus poezia „Sergentul” de V. Alexandri, iar Traian Cioban a recitat poezia „Trei Doamne și toți trei”. Tot în această seșintă s'a ales și noul comitet al „Reuniunii tinerimii” fiind ales de președinte d. T. Ciobanu, un student bun și muncitor.
Noilor aleși le dorim mult spor.

SITUAȚIA POLITICĂ

DELA SOCIETATEA NAȚIUNILOR. Conferința societății națiunilor o pe sfârșite. Săptămîna aceasta delegații s'au mai sfătuit cu privire la felul cum va lucra judecătoria de pace, precum și la măsurile ce se vor lua împotriva statelor, cari își vor călca cuvîntul. Înainte de conferința pentru dezarmare se va mai ține o conferință a Societății Națiunilor, în care se va aduce hotărâre asupra cererii Germaniei de-a fi primită în Societatea Națiunilor. Asupra acestei cereri s'ar fi adus proză hotărâre încă acum, dar a intrat prea tîrziu. Conferința pentru dezarmare se va ține la 25 Maiu 1925, avînd până atunci să se pregătească urmările ei. D-l Henderson, delegatul Angliei la Societatea Națiunilor, a declarat, că dezarmarea nu e un lucru ușor și nu se va putea face așa de curînd, cum crede lumea. Dar conferința dîntru dezarmare îi va pre-găti drumul, așa încît Europa se poate socoti în pragul păcii statornice. La conferința pentru dezarmare, la toată întâmplarea, va lua parte și America.

POLITICA FRANȚEI FAȚĂ DE GERMANIA. Dl. Herriot prim-ministrul Franței vorbind cu redactorul gazetei germane „Vorwärts” a declarat, că și acum, după-ce a ajuns în fruntea guvernului, dînsul e călăuzit de același gînd al păcii cu toate statele, așadar și cu Germania. Se va îngrijii însă, că Franța să nu poată fi amenințată nici-odată, din nici-o parte.

NOUL ÎMPĂRAT AL RUSIEI. Marele duce Ciril, singurul care a mai rămas în viață din familia fostului împărat al tuturor rușilor, care în timpul de față se află în Belgrad, a scris o scrisoare locuitorilor din Rusia în care le spune că el se socotește împărat și că se apropie vremea, când se va așeza din nou pe tronul strămoșilor săi. El făgăduiește Rușilor, că ajungînd la tron se va îngrijii, ca să se pună capăt stărilor triste din Rusia de azi.

RĂZBOIUL DIN CHINA. Luptele între trupele guvernului Chinez și răscolaiți s'au intens asupra țării întregi, așa încît putem zice, că în China se poartă adevărat războiu. Se așteaptă din zi în zi bombardarea orașului Shanghai. Numeroase trupe ale guvernului trec zi de zi de partea răscolaiților. Luptele cari se pregătesc acum și cari vor începe de-odată cu bombardarea orașului Shanghai, se spune, că vor hotărî în curînd soarta războiului.

INSEMĂNĂRILE MELE

Incasările statului
Ne sunt date de Direcțiunea Generală a Contabilității Statului.
Deși bugetul de 24 miliarde pe 1924 se execută în 18 luni, totuși socotilele dela sfîrșitul lui Iulie arată că el se va acoperi în 12 luni.
12 miliarde câștig (pe restul de 6 luni) e îmbucurător.
De-am ajunge odată la liman!

In Franța
Cîțim în ziarul francez „Le Matin” că Henri Bonnet a înființat „Uniunea părinților ai căror fiu au murit pentru patrie”, protestînd contra reabilitării prin amnestie a celor ce-au luptat — în timpul războiului — contra intereselor republicii (cari au dezertat, au pacizat cu inamicul, etc.)
În Franța s'a realizat un gînd ce e și al nostru.
Noi bieții români, mai protestăm? Mai facem minuni?
Nu, noi punem mînuși prea fine cînd tratăm chestiuni de aceea.
NICOL

CRONICA BUCUREȘTEANA

La Fondația „Principele Carol” str. Kalerderu, a avut loc Duminică, 21 Sept., inaugurarea unei biblioteci pentru copii, donată de dra Elena și Radu Murgoci.
La această solemnitate a luat parte și A. S. R. Principele Carol, care a accentuat folosul bibliotecilor pentru copii și seriozitatea ce trebuie pusă pentru educația generațiilor viitoare, pentru care scopnici o sforțare nici o cheltuială nu este de prisos.
Au mai vorbit d-ra Elena Murgoci, d. prof. Murgoci și d. inginer Gheorghiu, cari au vorbit despre însemnătatea bibliotecilor pentru copii și au apelat la public ce să sporească numărul cărților prin donațiuni. Să nădăjduim că pilda Fondației „Principele Carol” va avea răsunet și asemenea biblioteci pentru copii vor fi întemeiate în toate colțurile României.
— Dacă românii macedoneni sunt oameni harnici și dărij la munca înepușă, Megleniții arată a fi cei mai stăruitori dintre românii macedoneni.
— O asemenea impresie am avut-o înănd parte la adunarea generală a societății „Meglenia”, care a avut loc Duminică, 21 Septembrie d. a. în localul soc. Macedo-Române din calea Rahovei.
Această societate, sub priceputa și inimoasă conducere a d-lui Chr. Iuffa, ajutat de inimosul secretar d. Mauru, a putut să săvârșască o frumoasă operă culturală, să ajute bînește pe membrii ei, să strângă un frumos capital și să țină vie solidaritatea frățească a membrilor de aici cu cei de acasă, din Meglenia (Macedonia) și cu cei din America, unde au înființat o secție. Le urăm, și pe viitor, o activitate cât mai rodnică.
— Dela o vreme, o minunată simțire creștină însufleștește pe eredității creștini și îi face să contribuie cu multă dragoste la renouarea sfințelor locașuri ale Domnului. Printre bisericile renoate este și biserica Sf. Nicolae-Dușumea, din strada Buzești, care a fost redeschisă Sămbătă, 27 Sept. cu o deosebită solemnitate, fiind plină de numeroși enoriași, cari au luat parte la sf. slujbă.
Parohul bisericii e preotul D. Georgescu, președintele Asociației clerului din Capitală și al „Cercului de cultură creștină”. S. Sa lucrează cu multă râvnă, ajutat de părintele Călin, cel de al doilea preot, pe tărîmul religios și cultural, în parohia sa. În ajutorarea săracilor din parohie, cu darurile bănești strănede dela parohienii cu dare de mîna, S. Sa a ajutat și de soția sa, d-na Lucreția Georgescu, o bună româncă și creștină.
— Societatea artistică sportivă-culturală „Zori de zi”, care de 7 ani lucrează cu multă harnicie pe tărîmul artistic, sportiv și cultural, a ținut să-și serbeze o deosebită solemnitate împlinirea a 7 ani de existență, printr-un festival care a avut loc Sămbătă, 27 Sept. seara în sala Teatrului Popular.
D. Prof. Const. Dinu a ținut o interesantă conferință, maestrul M. Ciolac, la vioară și Fr. Paulman, la piano, și-au dat prețiosul lor concurs, iar la sfîrșit membrii societății au jucat, foarte bine, piesa „Pe malul gării”.
A fost o serbare isbitută, iar executanții au fost răsplățiți cu oalduroase aplauze.
— Venerarea oamenilor mari ai neamului, și mai ales einstirea scriitorilor după moartea lor, e o faptă care arată starea culturală înaintată a unui popor.
De aceea notăm cu multă laudă fapta frumoasă pe care au făcut-o membrii societății „Liga Tinerimii” și „Zorile”, ducîndu-se în ziua de 27 Sept., în pelerinaj la mormîntul maestrului Al. Macedonski, cu prilejul împlinirii a 4 ani dela moartea sa.
S'au rostit cu multă pietate cuvîntări cîntîndu-se amintirea marlei poet, presărînd flori pe mormînt și cîntînd din poeziile sale.
O pildă frumoasă de felul cum trebuie să fie cinstiți scriitorii morți, ale căror morminte stau nelngrijite de o mîna iubitoare.
— Societatea de cultură și de educație cetățenească „Tara mea”, împreună cu Banca Populară „Tara mea”, au înființat, cu începere dela

PĂCATELE NOASTRE

BETIA
Așa spunea iubita mea mamă, rămasă de timpuriu văduvă, cu o sumedenie de băiați cu încă pe atîta necaz și sărăcie. Se țînguia zilnic că dacă nu era băutura în lume era în toate casele ferice, că nu ar fi dus lipsa nimeni de nimic, că nu se întâmpla nici un rău în lume, în sfîrșit voia să spună că băutura aduce cele mai mari nenorociri asupra oamenilor și dacă aceasta nu ar exista cea mai mare parte din oameni, azi neferiți, nu ar ști aceia ce se cheamă năez.
— Avea dreptate. Avea dreptate atunci când spunea că „Nechita lui Ioncu din cauza beției a rămas gol ca napul”. Doar acei Nechita înainte de a se face frate de cruce cu crășmarul era om cu stare bună, avea o gospodărie frumoasă, cai, vaci, boi ș.a., oamenii îl stimau și nimie nu-i lipsea din ceace îl putea face fericit. „Dar a dat mâna cu necuratul și fără boi, fără vaci, fără casă sau masă a rămas”. Copiii lui au luat tojagul pribegiei pentru a-și căuta de trai tocîndu-se ca argați în serviciul celor cu stare, nevasta în urma unei boale îndelungate — provenită tot din cauza băuturii a sfîrșit o viață în cea mai neagră mizerie, iar el „Nechita cel sfîtos”, care nu putea vorbi o nimeni fără ca să-i fie capul plin de băutură, azi servește pe cei cari la timpul său l'au servit pe el, și ar servi — de nevoie ce se face — dar l'a slăbit puterile. Azi dacă nu mă înșel e cu stomacul și picioarele mai mult goale. Așa a pățit Nechita lui Ioncu din Ambieci și mulți alții ca el. Așa pășese toți acei ce se fac frate cu crășmarul și dau mâna cu necuratul.
Astfel de întâmplări le zicea mama „Păcatele noastre”. Dar să mă lerte, a bea de fapt e păcat, însă nu e al tuturor, nu e al nostru, e păcatul lui Nechita și a ceea ce bea la fel ca el.

MĂI BĂDIȚĂ BRAȘOVENE
(Cîntec popular cules de L. M. POTOLEA) Aranjat și armonizat de LAURIAN NICORESCU

Cor mixt

1. Măi bădiță brașovene
Dacă-ți trebuie muere
Vin la mama și mă cere
Nu mă lua dela surcele.
Măi bădiță, măi

2. Frunză verde și-o lălea
Vin pe lună și mă ia
Și mă du la casa ta
Și fă cu mine ce-i vrea
Măi bădiță, măi

(Va urma)

AL. DAVILA

1) Aci prima mi-șo pare că fură pe Basmes și alor: Pe cumpănașele, sau, dacă a-și fi bucureștean, pe cumpănaș.
2) Caracteristica Dobrozei.
3) Poftim răsălmăscire. Ovidiu, crospeții aleo pe „Pînă-acasă” scria (Vezi Tristia, Elegia X.)
4) Săgeți enant multo glorie pandente capilli,
5) Dit inducto candida barba gelu.
6) În mil de ani mai tîrziu un Basmes și un popor rămasese anapoda acosto vorzari. Drag „miso Basmesul” dar preta le înțercă: Amăna Plăso, sed magis anu' veritas.

1) Cîntec de ovrul este cea mai înfă.
1) Basmesul trobat al de Moldovean.
2) Acesta era armanatul celebrat falange macedonene, imitat mai tîrziu de romani.

Banatul, Banatul ne cheamă

— AMINTIRI DIN 1919 —

Era întocmai ca și acum: un sfârșit de vară și un început de toamnă frumoasă, mai cu seamă pentru noi care eram înșuruiți dealungul Tisei era nespuse de frumoasă. O bucurie nespuse izvoarea din toată ființa noastră și dacă fetele noastre fost cândva aproape de bițele noastre făpturi nu se poate tăgădui că în zilele lui Cuptor, August și Brumărel 21e anului neuitat 1919 am simțit-o mai cu dinadinsul, că ne îmbrățișază.

Oștirile noastre intraseră de luni de zile biruitoare în Budapesta, trufășa cetate a celui mai trufăș dușman al nostru. Steagurile dușmane se pleaseră biruite, iar vitejii noștri oșteni, plini de mândrie, încrezători în nebiruitele puteri ale oștilor țării, doreau, cereau chiar să fie duși oriunde hotarele neamului i-ar fi chemat. Uitaseră oboseala unui război lung, uitaseră suferințele nespuse împreunate cu neajunsurile schimbătoare ale luptelor, uitaseră, casa, uitaseră de ființa lor și nu vedeau de cât hotarele rostite de Dumnezeu, să se mărginească cea mai mândră țară din lume: țara lor.

Cântau și dănuiau în vreme ce noi oșterii ne petrecem o bună parte a zilelor pline de soare și de viață hoinărind, cu arme de vânătoare la umăr pe neamăritele câmpii ale Tisei. Pândeam pe la marginea de bălării sau stuhării rațe sălbatece, șitari și pescăruși; alergam pe la marginea de porumbiști, și așteptam să ne iasă în bătaia puștii epuri și paseri de câmp. Pe alocuri ne ademeneau pe dunghi de moștele păcurii de păduri rare, cu copaci înalți de salcâmi bătrâni, în vârful cărora porumbiști și turturelele îngâneau în murmurări ușoare de gru-gru sau tur-turr...

Eu rătăceam adeseori până seara târziu în tovarășia unui preot catolic, grăslui și roșovan, care numai „a popă nu călea”. Era dintr-un sat de dincolo de Tisa, care s'ar spune pe românește capra veche. Era un vânător bun și era singurul preot care nu se preta plângând împotriva bolșevicilor jidoviști ai lui Bela Kuhn. Poate pașii și apucăturile lui cam lipsite de curceniță, prea adesea fărâncă de profeților catolici îl apropiaseră de hoarda comunistă. Era, și cred că este și azi, vesel și cu chef. Ne-am împrietinit repede. Mi-a cerut la început împrumut o armă de vânătoare ca să mă poată însoți, iar mai târziu m'a rugat să i-o cinstesc lui. L-am făcut această plăcere care pentru noi nu mai putea să însemneze nici o primejdie.

De multe ori vânatul zilei îl frigeam împreună și ne ospătam din el în grădina conacului grofese unde ședeam pe atunci, iar soldații cântau și dănuiau. Bucurie era peste tot local. Se bucurau ai noștri dar se bucurau și Ungurii c'au scăpat de comunisti și de războiu, care oricând este o mare pacoste peste noroade. O pală de umbră întunecată era însă pe fruntea tuturor. Ungurii doreau să scape de noi

Prin Basarabia culturală

Societatea culturală și artistică „Freamătul” din Hotin care în decurs de aproape cinci ani a desfășurat o frumoasă și rodnică activitate culturală și artistică în orașul și județul Hotin, anul acesta a făcut un turnee de propagandă și de înfrățire în Basarabia și Bucovina.

Întâlnii festival societatea l-a lădat zilele trecute în Tg.-Lipcani (Hotin). Corul societății de sub conducerea d-lui D. Sotrițchi a executat mai multe cântecuri naționale în mod desăvârșit, D. A. Diaconescu, avocat acompaniat la piano de d-l C. Ionescu avocat a cântat cu plăcută-voce de tenor mai multe cântecuri și române, d-l Adrian Hincchi a cântat la vioară două și alte cântecuri. Au urmat declamații, s'au jucat scenețe, ș. a., d-l colonel Cristescu comandantul reg. 4 vânători, a ținut o caldă cuvântare mulțumind societății pentru frumoasa activitate pe care o desfășură pe lângă național, dorindu-i deplin succes în toate părțile pe unde va trece, d-l Epaminonda Păuș, președintele societății, i-a mulțumit pentru frumoasele cuvinte și a arătat care a fost activitatea societății în trecut. Succesul moral a fost remarcabil mulțumind cetățenilor cari au venit în mare număr și cari au rămas pe deplin mulțumiți de festival și de bal.

A doua seară societatea a dat de asemeni cu noi mai puțin succes un festival artistic urmat de bal în Tg.-Noua-Suliță (jud. Hotin). Un al treilea mare festival artistic urmat de bal societatea „Freamătul” a dat în orașul Gura-Humortului din Bucovina. Autoritățile și frații bucovineni au făcut o frumoasă primire societății întâmpinând-o la gară.

Di Ardelean primarul orașului a rostit câteva cuvinte înfletite urându-i bun sos. Di Ilarion Săhlan a vorbit din partea profesorilor iar din partea societății a răspuns d. Diaconescu. Intreg programul festivalului a reușit pe deplin, corul stărnind admirația publicului. După festival a urmat balul care a fost o petrecere curat românească și intimă fiind deschis cu hora mare. Majoritatea bucovinenilor au venit în costume naționale. A doua zi excursiunii au vizitat mănăstirea Voroneț, zidită de Ștefan-cel-Mare, al cărui chip este zugrăvit în partea dreaptă a bisericii. De aici Societatea a plecat la Câmpulung. Aci excursiunii s'au urcat pe muntele Rarău de unde au admira-

VASILE FLOREA

ordinea și toate lucrurile merg bine în comuna noastră. El se poartă blând, dând sfaturi gospodărilor, iar tutorul fărâșeleșilor le-a pus capăt prin activitatea dăruie pe care știe să o impuș. N. Dumitrescu

Informațiuni

Pentru purificarea presei

Dacă în ceiaze privește condițiile tehnice presa românească din Ardeal n'a putut să se ridice la nivelul celei din regat, ea a avut însă totdeauna superioritatea morală a unui crez pe care l'a slujit cu jertfe.

Gazetele și gazetarii de aici au fost neînfricați oștai ai ideii naționale. Ei n'au fost niciodată mânătorii de condei, salariați de patron, ci vâjniți luptători pentru izbânda românească.

Împreună cu alți nemernici a fost judecat și condamnat la 10 ani de închisoare pentru crima de trădare. Iată cine este prim-redactorul unei gazete românești care apare în Ardeal.

INTELEGEREA ÎNTRE ANGLIA ȘI RUSIA. Guvernul Mgdonald al Angliei a încheiat o înțelegere cu Rusia cu privire la legăturile de negoț între cele două țări. Urmează, ca această înțelegere să fie înfrățită și de parlamentul englez. Partidul liberal englez însă, de sub conducerea d-lui fost prim-ministru Lloyd George a potrivit oricărui legături cu Rusia bolșevică și a hotărât să pornească împotriva lui Macdonald cea mai înverșunată luptă în parlament. Aceasta luptă după toate semnele se va sfârși cu căderea lui Macdonald.

GAZETĂRIE foarte ușoară. Ziarul „Dobrogea Jună” din Constanța, reproduce articolele din „Cultura Poporului”, și le însușește ca proprietate, uitând că trebuie să pună izvorul de unde aceste articole sunt luate. Și asupra acestei apucături nelocul ei am mai tras încă odată atenția „Dobrogea Jună”. Dacă faptul se repetă, vom da în judecată această foac.

INTR'UNA din zorii zilei, personalul fabricii de zahăr din Chitila, lângă București, pătrunzând în fabrică au dat peste două trupuri pline de sânge. Ele sunt ale nefeicțiilor lucrători Alexandru Dincu și D. Muncu. Jandarmaria cercetează cazul ca să afle cum s'a întâmplat această crimă.

FEMEEA Maria Ioniță Enache din Craiova, mâncând ciuperca împreună cu C. Radu din comuna Căciulești și cu fiul acesta, cu toți s'au otrăvit. Cu toate îngrijirile doctozilor femeea Maria Enache și băiatul Virgil Radu, și-au dat sufletul. Săteanul C. Radu a fost dus la spital. Oamenii buni, fiți cu mare băgare de seamă când mâncați ciuperca ca să un fie de cele otrăvite, căci vedeți câte nenorociri se mai întâmplă.

PRIETINII NOȘTRI. În toate orașele, târgurile și comunele rurale din România vrem să avem prieteni. Acești prieteni grupăți în jurul mișcării noastre culturale, vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în care trăiesc. Știri de asemenea natură încât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea dela sate. Prietini ne vor trimite aderearea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

ADVOCATULUI dr. Cismaș din Mureș-Uioara, (Ardeal) pe când lipsea de acasă i-s'au furat de hoți, bijuterii în valoare de un milion și jumătate de lei. Hoții apoi au fugit cu trenul, unul din ei a fost prins în gara Arad.

ÎN STAȚIA Teiuș din Ardeal, un tren de mară a tăiat pe lucrătorul de depeu Pastor Nicolae, care voia să treacă linia. Peste nenorocitul lucrător au trecut locomotiva, vagonul de bagaje și alte trei vagoane. Lucrătorul a murit.

SAPTĂMĂNA trecută lași au fost vizitați de către o misiune engleză care a fost și prin Basarabia. Se spune că această comisiune a venit la noi în țară să cerceteze situația căilor ferate.

ÎN ORAȘUL Tg.-Mureș, Ardeal, pe când lucrătorii N. Popa și Vereș Nicolae, s'apau la o grupă un mai s'a prăbușit peste ei. Vereș a fost omorât, iar Popa grav rănit.

SAPTĂMĂNA trecută în Ibașfalău (Ardeal) s'a ținut târg de vite și de mărfuri. Au fost aduse foarte multe vite dar s'au vândut puține. Prețurile au stat pe loc, ba la porci au scăzut. Viteii au fost mai căutați, porcii și boii nu s'au vândut aproape de loc.

Societatea studentească „Moldova întregită”

Se știe despre turneul de combatere a bolilor sociale și propagandă națională făcut de societatea studentească „Moldova întregită” din Cluj, pe teritoriul Basarabiei,

ECHIPA DE PROPAGANDĂ A SOCIETĂȚII „MOLDOVA ÎNTREGITĂ” ÎMPREUNĂ CU ARCAȘII DIN SATUL POPĂRTA, JUDEȚUL CÂMPULUNG, BUCOVINA

Bucovinei și Moldovei, în lunile Iulie și August.

ECHIPA DE PROPAGANDĂ A SOCIETĂȚII „MOLDOVA ÎNTREGITĂ” CU SOCIETATEA „ARCAȘII” DIN SATUL POPĂRTA, JUDEȚUL CÂMPULUNG, BUCOVINA

torio și au fost 16 studenți dela diferite facultăți din Cluj, dintre cari au fost 7 conferențieri în persoana domnilor: Cruceanu H., Dragoi Sergie, Crașmaru N., Rubin

ECHIPA DE PROPAGANDĂ, AȘTEPTÂND TRENUL ÎN GARA BURDUJENI.

Popa, Râmneamtu P., Novlanu O. și Gavrilescu Stelian. Conferințe ținute sunt: a) Conferințe medicale: 1. Sifilisul și urmările lui. 2. Bolile ve-

In total s'au ținut 25 de ședințe publice cu program complet și au avut treizeci și una mii de auditorii și anume: 13.000 la orașe, 6000 sătenți și 12.000 soldați. I. S.

DIN ACTIVITATEA UNUI ÎNVĂȚĂTOR

În părțile noastre bănățene, o frumoasă activitate împrăștiată cereului cultural Valea-poi, Bărborul, Alcestii care e d-l învățător D. Prunes din Bocsă-română și deși el e în etate totuși muncește foarte mult la răspândirea luminii la sate. Alături cu el sunt și ceilalți învățători din cere, învățătorii cari și depun toată siliința la propagarea acestui cere, și din activitatea lor remarcăm pe acea a învățătorului Nicolae E. Ferr din Izgav.

Tânărul învățător s'a născut în comuna Bobota, jud. Sălăgiu. Aici

TRUPA VETLEEMULUI

din copilărie a iubit școala și biserica. Mai târziu a ajuns învățător chiar în satul său natal Bobota, unde a dăscălit trei ani de zile și a muncit din răspundere. De aici a fost mutat în satul Almasul-Mare, unde iarăși a tot sufletul a muncit pentru răspândirea învățăturilor bune, religioase și naționale în popor. Aici a organizat multe serbări culturale și reprezentații teatrale.

Maî târziu a venit în Banat, în apropierea Lugojului, în anul 1923 și datorită lui în ziua de sfinții Mihail și Gavril, au răsunat trâmbițele fanfarilor din Ramna în comuna Izar, ce până acum nu se auzise niciodată, precum și toatru. Apoi la toate sărbătorile naționale și religioase a aranjat petreceri cu

se ferească de băuturi spirituoase cari duc la săpă de lemn. Cereul acesta se compune din șapte comune: Valea-poi, Bărborul, Valea-mare, Dulău, Ierig, Izgav și Vermes. La o seară care a avut loc la pădurea Ierig, au luat parte corurile de școlari, ale patru comune: Cadăr, Doboz, din jud. Timiș și Ierig și Izgav din jud. Caraș-Severin și din toate corurile cel mai bine a eșit corul de sub conducerea învățătorului Ferr.

Acest învățător a publicat multe piese de teatru pentru școlari în „Biblioteca Lumina școlărilor și a fineritului” și nu ne putem decât mândri cu asemenea dascăli cari aduc cinstea nsemului și culturii românești. BANĂȚEANUL

COMUNA GLAVILE

VII. Dela anul 1864 până azi, au fost în comună următorii primari: Ilie Luca, Ion Vlădescu, Ion Tureu, Ghiță Diaconescu, Constantin Sericou, Ianou Stănescu, Constantin Voiculescu, A. Angelescu, Ion Găju, Ilie Chituc, Gh. Dobrițoiu, M. Voiculescu, Petre Prudescu, Const. Roman și Gh. Mărgăritescu. În realitate în decursul vremii, au fost primari cu mult mai mulți, noi, însă, am citat pe cei cari au administrat timp mai îndelungat comuna. Așa d.e. între anii 1897—1906, ajunsesse aproape ca fiecare locuitor să-și facă rândul de primar, și aceasta din cauza fierberilor politice, ce băntuiau comuna pe acea vreme. Ca perceptori au fost: Ion Vlădescu, C. Voiculescu, A. Angelescu și Gh. Roman, actualul perceptor.

Dintre foștii logofeți (notari) depe vremuri, e greu de precizat ordinea în care s'au succedat, fiind veniți cei mai mulți din alte părți; astfel am avut: Ion Vlădescu, C. Voiculescu, A. Angelescu (fost și Poimnio), P. Popescu, Gh. Popescu, Ilie Zdrăgoiescu, A. Stănculescu și C. Popescu.

Înaintea vremii, ocupația de căpetenie a locuitorilor a fost creșterea vitelor, aceasta datorită întinderii izlazurilor, fapt care-i făcea să nu se intereseze de existența vitelor cu săptămânile. Iesirile din sat, aveau câte o poartă, numită „poarta luncii”, care pe fiecare locuitor, o închidea și o deschidea după nevoie.

Agricultura se făcea numai pentru trebuințele strict necesare și consta din porumb, vie, pruni trebuincioși la fabricarea țuicii, stupi cu albine, și alți pomi, cultivați mai mult pentru gust, decât pentru folosință. Grâul se sămăna mai mult pentru coliva și prescurile ce se duceau la biserică.

Mori nu erau decât pe apa Pescena, Oltenească și Aninoasa, și acestea foarte primitive și care umblau numai când ploua sau când se revarsau apele din topirea zăpezii, primăvara.

La trebuință, pe seacă, măcinșul se făcea la morile de pe apele Cerna și Lunca-văului; mai rar în apa Oltului, fiind mai depărtat, și nu măcinau la ele, decât locuitorii mai înstăriți, restul de măcinș se făcea la rănițe, (un fel de moară mică, ce se punea în mișcare cu mâna).

Azi pe întreg teritoriul comunei, sunt cinci mori, din care: 3 în satul Pescena, 1 în Oltenească și alta în Aninoasa, toate puse în funcțiune cu motoare de benzină; morile de pe ape fiind cu totul desființate. Arăturile se făceau în asociație și în condiții foarte rele, cu plug de lemn, tras de câte 6—12 perechi de boi. Din tot ce producea țărâranul pe vremuri, nu vindea decât miere, vin și țuică. Vinurile se păstrau toată iarna, — dacă se întâmpla să nu fie vândute de cu toamna — în căsoi, (orame) care erau așezate în vârful dealului, în capul viilor. De luat în seamă este și faptul, că aceste căsoi, stau mai tot timpul descuiate, având pârharul și tâlful de bute, așa că ori-ce trecător era liber să bea cât voiește, numai să devesească.

Vitele tuturor locuitorilor în timpul iernii erau închise în oboare, ce erau așezate pe culmile dealurilor de obicei în capul viilor, aceasta pe deoparte ca era mai cald, iar pe dealta, ca tot gnoiuil să fie răspândit prin vie. Alte pământuri afară de vie, nu erau îngrășate, din cauză că, fiind defrizate de curând, tot terenul era destul de bogat în îngrășăminte, și deci destul de productiv.

Ocaua de mălai era pe vremuri 4 bani, carnea de vacă 10 bani, vâdra de vin de 13 kgr., 60 de bani și vâdra de țuică 2 lei. Chiar acum 30 de ani s'a vândut în această comună chilogramul de vin 10 bani. Produsele puse în vânzare de locuitorii, mai des băntuie se transportau cu multă greutate, căci nu era nici o șosea în comună, până la anul 1882; de poduri nici nu mai vorbim, căci nu era nici unul, deși pădurile seculare umbreau drumurile.

Portul sătenilor era din cojoașe, șubi și căciula mare cu fundul lat, având tot pârul lung rețezat până deasupra umerilor, ce le da o înfrățită impunătoare. Femeile purtau cămeși de in și cănăpă, alțițe late la umeri și pe pept, iar în loc de zăveloi și fuste ca azi, aveau corpul înfășurat într-un frumos valnic de lână ales în război, iar pe cap purtau fes, peste care se îmbrăbodeau cu o cărpă de borangie.

Cultura cănapei, a inului și a gândacilor de mătase erau altă dată în floare în această comună. Azi prea puține femei cresc gândaci de mătase, iar de cultura cănapei și inului, nici vorbă nu e; abia pe ici și colea presară câte un mic ogor și acea, pentru așa face saci.

Până în războiul cel mare, femeile mai țeseau bumbac; azi mai toate au cămășile făcute din pânză cumpărată, aceasta poate și din cauza scumpetei bumbacului.

Cusăturile naționale erau în floare; acum au început să fetele sătenilor să poarte mai toate rochii plisate, iar cămășile cu rări pe la poale, au fost înlocuite cu „Cipage” punctate ici și colea cu câteva rări, abia văzuți.

Floturi de pe cămășile cu alțițe de altădată au dispărut și unele femei și fete, pe lângă vâșta de târg cusute cu fir, mai poartă și bluze orășenești, deși sunt țărâne neaoșe. Cele măritate, poartă în

tot timpul pe cap peșchire bumbac, iar fetele bătiste de negre, care scotură grozav puștii părinților, mai ales în vremea asta de scumpete. Până acum 30 de ani, toate fetele se purtau cu copul gol și cu coadele lăsate nespate, semn distinctiv de altele meilor măritate. Azi, portul femeilor de al feteilor, cu greu se poate deosebi. În vechime, miresele mergeau la cununie acoperite la față cu o cărpă de borangie cusută în formă de con, iar în vârf, și aplică o clădire de bustiuc; azi poartă volal cu lămâiță, beteșă până la călcăie și mai toate îmbrăcate rochie albă.

Mireasa, se lua dela părinți de către ginere, cu carul tras de 4 perechi de boi, iar ginerile mergea todeauna călare, la spate, miresii; acum se ia în trăsură și arcuri, trasă de cai ai căror copoși își ia auzul, iar înaintea lor lug de rup pământul, o droaie de călăreți cu batistele fălăind în frânele calilor.

Mai la toate nunțile, nu lipsa cimpului și tradiționala vuvă (daru) și zaiafatul ținea o săptămână încheiată în petreceri și cântec de cele bătrânești, dispărute azi de totul. Doinele se cântă rar; abia din caval și fluter se mai aude câte una pe ici și colea, când pleacă flacăii la munca câmpului. Lăutarii, s'au cioplit — zic ei — cântăcete orășenești de lume nouă, cu versuri ca acestea: „Te cunosc de pe cravată, Că-mi ești... fată răimată”, Ori: „Eu iubesc, fata-mi iubesc, Casa mi se devesește”.

De jocurile naționale nici măi vorbim; s'au dus Brăulețul, Floricea, Chindia, Cimpioareșca, abia se mai păstrează hora de mână, care pare că încă n'a fost bătrânit. Am văzut de curând, jucându-se și ciardașii. Faptul dispariției acestor jocuri naționale și cântecete bătrânești, este datorită lăutarilor, care le pierd, odată cu intrarea lor în slujba miliției, introducând în locul lor pe cele orășenești și acelea cu mult sehimonosite. (Va urma)

Regia Monopolurilor Statului Fabrica de Chibrituri Cluj.

Licitație

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 16 Octombrie 1924, ora 10 a. m. se va ține în localul Direcțiunei Fabricii de Chibrituri Cluj, o licitație publică, pentru aprovizionarea cu:

- 60 m³ scânduri de brad pentru lăzi: 350X16X1, 3 cm.
- 40 m³ scânduri de brad pentru lăzi: 400X25X1, 3 cm.
- 30 m³ scânduri de brad pentru lăzi: 300X25X1, 3 cm.
- 60 m³ șipi de brad pentru lăzi: 300X25X1, 3 cm.

Ofertele timbrate, închise și sigilate, se vor depune la Direcțiunea Fabricii până în ziua de 16 Octombrie 1924, înaintea de ora licitației, în cari se va arăta prețul pe m³ scânduri, aduse în fabrică.

Scândurile vor fi bine uscate, cu secțiuni regulate; exact de dimensiunile cerute, fără crepături și fără noduri.

Furnitura se va face în decurs de 1 lună de zile dela data comunicării aprobării.

Odată bu ofertele se va depune și garanția de 3% din valoarea furniturii, în numerar sau efecte de Stat.

Oferta va fi valabilă 3 săptămâni. Plata se va face imediat după recepția materialelor contra facturii furnisurului, care va plăti și impozitul.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 73-86 din Legea Contabilității Publice. Cluj, 29 Septembrie 1924. Directorul fabricii, Inginer N. N. Georgescu

Regia Monopolurilor Statului Fabrica de Chibrituri Cluj.

Licitație

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 15 Octombrie 1924, ora 10 a. m. se va ține în localul Direcțiunei Fabricii de Chibrituri Cluj, o licitație publică cu oferte închise pentru aprovizionarea cu treizeci (30) vagoane (4.10000 kgr.) lemne de foc esență fag.

Ofertele timbrate, închise și sigilate se vor depune la Direcțiunea Fabricii până în ziua de 15 Octombrie înaintea de ora licitației; arătându-se prețul pe vagon de 10000 kgr. lemne aduse pe linia de garaj a fabricii descărcate și așezate în stive.

Lemnele vor fi bine uscate, tăietura din anul 1923. Vagoanele vor trebui cântărite oficial în stația Cluj în prezența delegatului fabricii înainte de a fi aduse în curtea fabricii. Înfruntura se va face în decurs de o lună dela data comunicării aprobării. Ofertele vor fi valabile trei săptămâni! Odată se înaintarea ofertelor se va depune o garanție de 3% din valoarea furniturii, în numerar sau efecte de Stat. Factura va fi timbrată de furnizor conform legii. Licitația se va ține în conformitate cu art. 72-88 din Legea Contabilității Publice. Cluj, 29 Septembrie 1924. Directorul fabricii, Inginer N. N. Georgescu

Statutele societății cooperative de aprovizionare și desfacere în comun

Art. 29 — Atribuțiile Adunării generale, afară de cele prevăzute de Codul de Comerț sunt următoarele:

1. Să hotărască asupra tuturor chestiunilor puse la ordinea de zi;
2. Să aleagă Consiliul de Administrație și consorii;
3. Să aprobe bilanțul și să decidă asupra împărțirii beneficiilor;
4. Să hotărască asupra felului de a acoperi pierderile societății, în caz că s'ar ivi;
5. Să dea Consiliului de Administrație descărcarea de gestiune sa;
6. Să decidă cumpărarea sau construirea de imobile pe contul societății;
7. Să aprobe transformările de capital asupra altor persoane;
8. Să decidă asupra propunerilor de intrare, de excludere și retragere a membrilor, conform statutelor;
9. Să aprobe resemnarea oricărui fond comercial sau instalații, precum și înființarea de succursale;
10. Să aprobe bugetul de cheltuieli și salarii, peste care Consiliul de administrație nu va putea trece; în cazul când cooperativa este înprumată la centrală sau federală care lucrează în Centrală, bugetul pentru a fi definitiv aprobat trebuie înaintat spre aprobare centralei.
11. Fixează maximumul sumei până în care Consiliul de Administrație poate angaja societatea.

Art. 30. — Voierile Adunării generale se fac prin ridicarea de mâini, afară de cazul când 1/10 membri ar cere votul secret.

Art. 31. — Hotărârile Adunării Generale se iau cu majoritate de voturi, afară de cazurile excepționale, prevăzute în statute. Membrii delegați, membrii Consiliului de Administrație și toți funcționarii cooperativei n-au dreptul de vot în chestiunile ce privesc gestiunea lor.

Disolvarea societății, fuziunea, cu alte societăți, schimbarea obiectului societății, modificarea actului constitutiv, sau a statutelor și revocarea sau darea în judecată a membrilor Consiliului de Administrație, ori a consorziilor, cum și aprobarea retragerii membrilor, nu pot fi pronunțate decât în conformitate cu art. 56 de mai jos.

2. Consiliul de Administrație

Art. 32. — Administrația societății este încredințată unui Consiliu de Administrație ales de adunarea generală. Consiliul de Administrație se compune din nouă membri aleși pe termen de trei ani, reînnoindu-se prin tragere la sorți câte trei în fiecare an. Membrii eșii la sorți pot fi reeșii.

Art. 33. — Consiliul de Administrație alege din sânul ei un președinte și un vicepreședinte.

Consiliul poate să delege pentru o mai bună administrare și conducere a întreprinderii sociale pe unul sau mai mulți membrii din sânul său, hotărându-le în amănunțime îndatoririle.

Dispozițiile luate de membrii asizei delegați vor fi ratificate după aprobarea și decizia Consiliului de Administrație în cea mai apropiată sesiune a sa, iar munca acestor delegați va fi răsplătită după aprobarea Cons. de Administrație.

Deciziunile, în privința numirii delegaților și dirigintei, trebuie luate cu o majoritate de 2/3 a membrilor din Consiliu.

Consiliul poate numi și un diriginte care să fie însărcinat cu conducerea operațiilor zilnice și răspunderea magazinului.

Art. 34. — În caz de descoperire a Consiliului de Administrație, Comisia Censurilor desemnează, până la înțelegerea Adunării generale, persoanele care să înlocuiască pe cei eșii.

Membrii noi aleși de adunarea generală, în acest caz, vor funcționa până la expirarea mandatului membrilor pe cari îi înlocuiesc.

Art. 35. — Societatea este reprezentată în actele juridice și extrajudiciare prin președinte, sau în lipsa acestuia, de vicepreședinte sau de un alt membru delegat de Consiliul de Administrație.

Art. 36. — Consiliul de Administrație se va convoca de președinte sau la lipsa de vicepreședinte. Convocarea se va face în scris sub luare de dovadă.

Consiliul se adună de cel puțin două ori pe lună, de preferință Duminică. Hotărârile vor fi luate cu majoritatea membrilor: Consiliului, afară de cazurile excepționale prevăzute în aceste statute.

În caz de paritate, votul președintelui decide.

Opiniile separate ale membrilor din Consiliu se vor menționa totdeauna în procesul verbal de sesiune.

Art. 37. — Consiliul de Administrație are următoarele îndatoriri:

a) A executa și observa toate dispozițiile statutelor de față, hotărârile Adunării generale și dispozițiile Centralei Cooperativei lor Sătești de produse și consum;

b) Primește membrii noi în societate; deliberază asupra excluderii și retragerii membrilor;

c) Fixează epocile vărsămintelor capitalului subscris și hotărăște măsurile de luat împotriva celor ce nu le-au făcut la vreme;

d) Numeste și revocă întregul personal, ca: diriginte, delegați, magazineri, casieri, contabili, vânzătorii, agenți ș. a. ai societății, determinând salariile și însărcinările fiecăruia.

e) Stabilește bugetul cheltuielilor generale ale societății;

f) Stabilește condițiile și regulamentele necesare pentru operațiunile societății. Pentru fixarea prețurilor și a condițiilor de vânzare și cumpărare a mărfurilor, Consiliul poate să dea delegații membrilor însărcinați în mod special cu conducerea întreprinderii și dirigintei;

g) Închiriază și construiește prăvăliile; căminurile, magazinele necesare afacerilor societății, încheind contractele respective;

h) Încheie orice convenție sau tranșacție care n'a fost rezervată Adunării Generale prin art. 23 de mai sus și se pronunță asupra dispozițiilor de luat, în caz de urmărirea debitorilor societății, putând să dea și delegații speciale în acest scop;

i) Comenzile dela 2000 Lei în sus nu se vor face, decât cu aprobarea Consiliului. Comenzilor până la 2000 Lei se vor putea face și de diriginte împreună cu 2 delegați, însă sub ratificarea neapărată a Consiliului, conform art. 33 de mai sus;

j) Delegeți persoana sau persoanele care pot semna în mod valabil pentru societate;

k) Aprobă situațiunile lunare de contabilitate și pregătește bilanțurile anuale, supunându-le la verificarea cenzorilor și aprobarea Adunării Generale anuale, împreună cu o dare de seamă;

l) Verifică, cel puțin de patru ori pe an, gestiunea vânzătorilor și a magazinerilor prin închere de inventar;

m) Convocă Adunările Generale fixând ordinea lor de zi;

n) Rezolvă toate chestiunile de administrație ce nu sunt special rezolvate Adunării Generale;

o) Orice plată pentru a fi valabilă trebuie aprobată de Consiliul de Administrație chiar dacă se face din sumele aprobate în prealabil de Adunarea Generală;

p) Membrii Consiliului de Administrație sunt solidar și reținut răspunzători față de societate pentru pierderile ce aceasta ar încerca din noua credință sau din neglijința lor.

Art. 39. Membrii Consiliului de Administrație, care va lipsi dela 3 sesiuni consecutive fără temei justificat, se va considera ca demisionat.

Censorii sunt datori a procedea la întocmirea lor conform art. 34 din statute.

Art. 40. Președintele Consiliului de Administrație are la special îndatorirea:

a) A semna corespondența societății și ori ce alte acte, păstrând sub cheia s'a cele de valoare;

b) A comunica Centralii Coop. Sătești bilanțul cel mai târziu o lună după încheierea exercițiului anual.

c) A supraveghea cassa, contabilitatea și buna întreținere a locurilor, magazinelor ș. a. m. d.

d) A libera mandatele de plată furnizorilor și creditorilor societății;

e) A convoca Consiliul de Administrație și Adunarea Generală;

f) A prepara elementele raportului anual de gestiune;

g) Orice plată ordonanțată de președinte, trebuie să fie aprobată sau ratificată de Consiliul în cursul lunii în care se face plata.

În caz de lipsă a președintelui, atribuțiile de mai sus vor fi exercitate de vicepreședinte împuternicit de Consiliu.

Rugăm ca din fiecare comună unde s'a ridicat monument în amintirea eroilor căzuți pentru întregirea neamului românesc, să ni se trimită câte o fotografie a monumentului, dimpreună c ucăteva date pentru a fi publicate ni foaie.

De asemenea de câteori ni se trimită câte o dare de seamă despre sfințirea unei biserici să se alăture și fotografia cu biserică.

În ziua de 25 August, a avut loc la noi, serbarea de sfârșitul cursurilor, ținute cu învâțătorii suplimentari din județele: Neamț, Fălcioceni, Bacău, Pârna, Iași, Tutova și Teuzeni, la școala normală „Gh. Asachi” din localitate.

Serbarea s'a desășis cu Imnul Regal cântat de corul cursivilor, condus de d-l. T. Ungureanu.

A urmat apoi cuvântarea d-lui director Ghișescu, făcând darea de seamă asupra mersului cursurii.

A răspuns d-l. N. Huma, arătând muncă depusă de profesori cari s'au sacrificat timpul liber — vacanța — cu predarea cursurilor.

Au recitat poezii d-nii: C. Damian „Cetatea Neamțului”; Gh. Iacob „Otrava”; „Soldan Viteazul” și „Prostul la însurățoare”; Laurențiu Mardare „Ghiță Cărbăbuș”, monolog.

Au recitat domnișoarele: Lucia Răducanescu „Regina Ostrogoților”; Maria Verdes „Dușmanele” de Gh. Cosbuc; Maria Guțu „Nunta Zamferei”.

Corul a cântat frumoasele cântece românești: „Hăda”, „Tot țiam zis”, „Bea și d-te, părinte” și „Frunzulea mărașine” — cântece armonizate de d-l. T. Ungureanu — instrumentat, absolvent al conservatorului.

D-ra Lola Krijanovskaia a cântat — acompaniată de violi și violoncel — frumoasa fericie în natură „Când pitulacul cântă în lan...” aranjată pentru voce și instrumente cu acord de sușunimii institutului — și „Am iubit doi ochi albaştri”.

Au mai cântat: d-ra Nicolina Antohi „Mână boii, măi Gheorghică”; d-l. Ioan Goian „Seoate calul, pune saua” — acompaniată de d-ra Antoaneta Dăncău la violă. La vioara II-a a cântat d-l. Neculai Cristea iar la violoncel normalistul Ionăi. D-l. Ioan Todorescu a cântat cu vioară „Se-enadă”.

Dintra toți s'au distins: d-ra Krijanovskaia, și d-nii Iacob, Mardare și Teodorescu.

Sala mare a școlii a fost tixită de lume. Remarșăm pe cei mai tosenauți: d-nii Trif directorul liceului „Petru Rareș”, Cirilo prof. de muzică, Popovici prof. geografie, Ceșca prof. de matematică, Rașu institutor, Lucian secretarul școlii, Niulescu casier, ș. a.

La urmă a vorbit o d-ră din Romaș, în pușine cuvinte despre „Rolul învățătorului la sat”.

La ora 6 s'a terminat serbarea. Fiecare a plecat mulțumit, că a petrecut câteva momente de înălțare sufletească.

La ora nouă seara, cursivii au luat masa comună, împreună cu profesorii, în sala sașagericii „Isicescu” dela internat.

A vorbit d. Ghișescu, arătând că păcere simte în suflet văzând că entusiasmul ce domnește. D. T. Ungureanu a cântat cu vocea d-săie

DIN PIATRA NEAMT

de bas profund „Pe lângă boii”. Dl. Capșa a fost cam viciător în cuvintele domnieisale, atât la adresa cursivilor cât și a d-lui director.

Dl. Popovici îndrumază pe tinerii învățători dându-le sfaturi binevoitoare pentru cariera ce și-au ales. Dl. Radu a recitat „Dazarata”. D-sa este talentat orator care a predat psihologia la cursuri. Au ridicat paharul în sănătatea d-lui director și a profesorilor d-nii Iacob și Pomoje, urând viață lungă și spor le muncă. La ora 11 masa s'a isprăvit. În urale de bucurie au fost ridicăți pe brațe, de către cursivii, d-nii Radu și Ungureanu. Era ceva vrednic de poemă. Cursivii și cursivetele, fustrigate de „ura” și „săis cu ei”, săutau pe bunii lor colegi și îndrumători. Băieți și fete, cu lacrimi în ochi, își luau rămas bun, despărțindu-se, poate pentru totdeauna.

Cât au stat împreună, 45 de zile au fost părtași, atât la bucurii cât și dureri. Strigătele: „Trăiască d-l director! Trăiască profesorii noștri!”, nu mai conțeneau.

La ora 12 s'au dus iarăș la școala cu toții unde a urcat jocul. Și aici au luat parte d-nii Radu și Ungureanu, pizându-se în „Hom mare” jucată de cursivii, în frumosul port rațional d-ni cele șapte județe. La joc a cântat orchestra cursivilor iar în zori s'a terminat și jocul plecând fiecare pe la casele lor.

Victor Săndulescu-Topolțica

DIN CĂMPENI (JUD. TURDA-ARIEȘ)

Studențimea din Cămpeni a aranjat pe ziua de 11 Septembrie o petrecere cu o producție artisticoliterară; cu conferințe, muzică și o piesă teatrală, în care s'au distins mai ales d-șoara Minerva Ivanette și d-l Victor Horvat. Producția a fost dată în folosul gimnaziului „Horia” din localitate și a avut deplia succes moral și material.

Onoare și cinste celor cari și-au jertfit prețiosul timp pentru așa lucruri frumoase și folositoare și le urez succes și de acum înainte.

V. UOI.

DIN AIUD (ARDEAL)

Sămbătă și Duminică în ziua de Sf. Maria mică, orașul nostru a găzduit un oaspu iubit pe I. P. S. S. mitropolitul Blajului Dr. Vasile Saeu, care trei săptămâni de rând a vizitat mai multe comune din județele Alba de jos și Turda-Arieș. I. P. S. S. a sosit în orașul nostru Sămbătă după amiază la ora 4, venind din comuna Aiudul de sus, înaintea căruia a mai vizitat comunele Vălișoara, Poiana, Cacova și Măgina. La întarea în județul nostru a I. P. S. S. Sale o delegație de țărani în haine de săbătoare în frunte cu prim-pretorul plasei Aiud d. Dr. Oniga delegatul județului, Pa salut prin rostirea unui frumos discurs. Porți

de triumf și mii de oameni a înălțat în calea sa mitropolitul zicându-se peste atâtea locuivi: „Bine ați venit”, la ceace I. P. S. S. a răspunde cu bucurie îndemnând pe toată lumea la fapte bune și folositoare.

La sosirea în Aiud a ilustrului oaspe o mare poartă de triumf frumos împodobită, ridicată în piața orașului, cu literele: „Întru mulți ani, stăpâne”, multime de oameni, domni și săteni iau făcut o primire din cele mai călduroase. Proți în sfintele oădăii au salut pe I. P. S. S. Mitropolitul și în numele curatoratului bisericesc d. Dr. B. Ciura, a rostit un minunat discurs, iar eleva din clasa 4 primară Silviu Popa, în fatins un buchet de flori ceace l'a emoționat profund și l'a inspirat la un răspuns care a stărnut lacrimi în ochii multor auditori. De aici s'a format un cortegiu până la biserică, unde s'a celebrat serviciul vecernic de către mai mulți preoți în frunte cu I. P. S. S. Sa Mitropolitul și suita sa.

Duminecă în ziua de Sf. Maria mică, s'a oficiat serviciul divin de către doi canonic și cinci preoți în frunte cu I. P. S. S. Mitropolitul. Răspunsul liturgic l'a dat corul mixt gr. cat. din Cluj — venit înasdin la Aiud — sub conducerea marșimomului și violoncelistului maestru d. Octavian Pop. Felul cum este instruit acest cor a stărnut admirația tuturor cari au avut foarte mulți străini la biserică, toți audienții n'a simțit nici odată atâtea mândre ca la această sărbătoare și obiectul falei noastre era în primul rând corul.

După terminarea sfintei liturgii a urmat o recepție în sala ocazică a prefecturii județului. Aici I. P. S. S. a primit delegațiile credincioșilor gr. cat. în frunte cu protopopul d. Ioan Bucur, gr. ort. cu protopopul d. Iosif Pop, rom. cat. preotul Dr. V. Asboth, reform. cu protopopul d. Iușca, l'ecel reform. „Bathien” a rectorul d. A. Fejes, unitarii d. D. Petthő, lutheranii cu preotul d. H. Walther, izraeliții cu rabinul d. Schafeld. I. P. S. S. Mitropolitul în răspunsul său a accentuat îndemnul următor: „Deși cămăzii sunt împărțite în mai multe credințe și națiuni, trebuie să se iubească unii pe alții așa cum a poruncii Mântuitorul”. A mai urmat recepția delegației armatei în frunte cu căpitanul d. V. Vasiliu, Reuniunea femeilor române și Societatea pentru ocrotirea orfanilor din rășboi cu d-na Eugenia Dr. Ciura, Reuniunea femeilor izraelite cu d-na Elvira Fenechel, ofițarii de toate categoriile cu d. Dr. Ciura, Reuniunea meseriașilor și plugarii români cu d. Marian Sasu, Sfatul negustoresc cu d. Dr. Marcu Societatea „Furnica” cu d. Robsy și în fine Banca „Goroni” în frunte cu directorul ei d. Dr. Nicolae Marcu.

În parcul orașului s'a făcut o petrecere populară bine reușită cu concursul inseriașilor români, iar seara s'a dat un concert în sala prefecturii cu concursul artiștilor d-na Mimi Nestorescu d-nii Mureșan și Rebu, urmat de dans până dimineața.

I. P. S. S. Mitropolitul, Lună cu trenul de dimineața a, plecat la Blaj.

PAUL FODOPAN

„HERCULES”
bere nutritoare, specialitatea NEAGRĂ din malț dublu

„URSUS”
bere ALBĂ, mult apreciată

Specialitățile fabricii de bere CZELL din Cluj

din cauza calităților lor neîntrecute s'au dovedit ca marca cea mai superioară. Se capătă prețutindenii.

CLOPOTE
pentru biserici în orice mărimi din material special la prăvălia tehnică din Cluj

SCHIEB & Co.

Cereți ofertele!

Reclamele din „Cultura Poporului” au cel mai mare și mai desăvârșit succes!

Cea mai mare întreprindere pentru export și import de MOTOARE

intrebunțate și nouă, de puteri pentru motorină benzină, gaz natural și gaz metan. Motor Diesel orizontal și vertical.

Mașine cu vapor semistabile.

Mașine de treerat în condițiuni de plată favorabile.

Oferie, prospecte se trimit imediat.

Inginer TEODOR HOFFMANN
CLUJ, Str. Regina Maria 38.

Consiliu și expertize de inginer gratuit!

Construcțiuni de mori și diferite mașine pentru mori.

Mașine de tăiere de ghevin-duri Withworth, milimetrice și modul. Distanțări între vârfuri 1000, 1200, 1600 și 2500 mm.

Piese cu eccentric cu cursă de 30 mm. presiune de 8 tone.

Grupuri electrogene de 35 Kw, 110 sau 220 Volți, putând alimenta 150 becuri de 25 lumini.

Motoare de benzină de 6, 14, 45, 60 și 90 HP.

Mașini de găurit de 15 mm și 35 mm.

Autobuse de pasageri pentru orașe și localități balneare. Proiecte de exploatare și de rentabilitate la cerere.

Camioane cu transmisiune prin cardan, sau lanțuri. Capacitate 3 1/2 tone.

Automobile-cisterne pentru transportul de uleiuri, benzină, și petrol. Capacitate 3550 litri.

Automobile cu pompă de incendiu pentru pompieri.

Automobile stropitoare pentru orașe, lărgimea de stropit 5 metri.

Produsele noastre se găsesc cu prețurile originale de fabrică la următoarele firme:

ARAD: Intreprindere de Mașini și Automobile, Str. Alexandri 6.

BRASOV: „Silvania” Intreprinderea Tehnică, Strada Spitalului 64.

CLUJ: Blaga Emil, Intreprinderea Tehnică, Piața Ștefan cel Mare 3.

LUGOJ: Schwäbische Zentralbank, Filiala Lugoj.

MEDIAȘ: Departamentul Mașinelor al reu. agr. s. a. suc.

ORADEA-MARE: „Economia” S. A. Comerț și Indust., P. M. Viteazul SĂTMAR: „Mocant”, Intreprinderea Tehnică

SIBIU: Departamentul Mașinelor al reu. agr. s. a. suc.

SIGHIȘOARA: Departamentul Mașinelor al reu. agr. s. a. suc.

TÂRGO-MUREȘ: Biró E., Ing. mech. cu dipl. Intreprinderea tehnică, Str. Ștefan Voda 1/a.

TIMIȘOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein.

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

DIRECȚIUNEA GENERALĂ:

„BUCUREȘTI, Str. Lascar Catargiu 11

Telegrame: VAGONASTRA BUCUREȘTI.

Scrieri: CĂSUȚA POȘTALĂ 136, BUCUREȘTI.

41-14

ASTRA

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

DIRECȚIUNEA GENERALĂ:

„BUCUREȘTI, Str. Lascar Catargiu 11

Telegrame: VAGONASTRA BUCUREȘTI.

Scrieri: CĂSUȚA POȘTALĂ 136, BUCUREȘTI.

41-14

ASTRA

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

DIRECȚIUNEA GENERALĂ:

„BUCUREȘTI, Str. Lascar Catargiu 11

Telegrame: VAGONASTRA BUCUREȘTI.

Scrieri: CĂSUȚA POȘTALĂ 136, BUCUREȘTI.

41-14

ASTRA

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

DIRECȚIUNEA GENERALĂ:

„BUCUREȘTI, Str. Lascar Catargiu 11

Telegrame: VAGONASTRA BUCUREȘTI.

Scrieri: CĂSUȚA POȘTALĂ 136, BUCUREȘTI.

41-14

ASTRA

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

DIRECȚIUNEA GENERALĂ:

„BUCUREȘTI, Str. Lascar Catargiu 11

Telegrame: VAGONASTRA BUCUREȘTI.

Scrieri: CĂSUȚA POȘTALĂ 136, BUCUREȘTI.

41-14

ASTRA

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

DIRECȚIUNEA GENERALĂ:

„BUCUREȘTI, Str. Lascar Catargiu 11

Telegrame: VAGONASTRA BUCUREȘTI.

Scrieri: CĂSUȚA POȘTALĂ 136, BUCUREȘTI.

41-14

ASTRA

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.